

ሒሳብ 2ኛ ክፍል

የመምህር መምሪያ

አዘጋጅ:-

ከፈለኝ ወልደዮሃንስ

አርታኢ:-

ገብረየስ ኃይለጊዮርጊስ

ገምጋሚዎች:-

ክፍሌ ይልማ

ዳኛው አስማረ

AL GHURAIR
PRINTING AND PUBLISHING LLC

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
ትምህርት ሚኒስቴር

ሞላጋና

የዚህ መጽሐፍ ዲዛይን ህትመትና ስርጭት ማከናወኛ ገንዘብ የተገኘው በአጠቃላይ የትምህርት ጥራት ማሻሻያ ንግድ (GEQIP) አማካኝነት ነው። የኛ ሮጀክቱ ዋና ዓላማ በአገሪቱ በሚገኙ የመንግስት ትምህርት ቤቶች ከ1ኛ-12ኛ ክፍሎች የሚሰጠውን የትምህርት ጥራት ማሻሻል ነው።

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግስት ለGEQIP የዋለውን ገንዘብ ያገኘው በብድር/በእርዳታ ሲሆን ብድሩን/ እርዳታውን የሰጡት ዓለምአቀፍ የልማት ማህበራት (IDA)፣ ፋስት ትራክ ኢንሼትቭ ካታሊቲክ ፈንድ (FTI CF) እና ሌሎችም የልማት አጋሮች ማለት የፊንላንድ፣ የኢጣሊያ የልማት ማህበር፣ የኔዘርላንድና የታላቋ ብሪታኒያ የእርዳታ ድርጅት አለምአቀፍ የልማት ዋና ክፍል (DFID) ናቸው።

ሁሉንም በዝርዝር መጥቀስ የማይቻል በርካታ ግለሰቦችና ድርጅቶች ይህ የመምህር መምሪያና የተማሪ መጽሀፍ እውን እንዲሆኑ ያልተቆጠበ ድጋፍቸውን ሰጥተዋል። በዚህም ትምህርት ሚኒስቴር ምስጋናውን ያቀርባል።

© በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የትምህርት ሚኒስቴር
1ኛ እትም፣ 2004 ዓ.ም
ISBN 978-99944-2-224-1

የአሰ-ገረር አታሚና አሳታሚ ድርጅት
የፖ.ሳ.ቁጥር 5613
ዱባይ፣
የተባበሩት የአረብ ኢሚራት

ከኩራዝ ኢንተርናሽናል አሳታሚ ኃ/የተ/የግ/ማህበር
የፖ.ሳ.ቁጥር 100767
አዲስ አበባ
ኢትዮጵያ

ጋር በመተባበር ይህን መጽሐፍ ለኢ.ፌ.ዴ.ሪ የትምህርት ሚኒስቴር አዘጋጅተው አትመው፣ አሰራጭተዋል።

ሁሉም የህትመት መብቶች ተከብረዋል።
የዚህን መጽሐፍ ክፍል በተለያዩ መሳሪያዎች ያለባለቤቱ የቅድሚያ ፈቃድ እንደገና ማሳተም፣ ማሰራጨት፣ ማክማቸትና መልሶ መጠቀም እንደማይቻል የኢ.ፌ.ዴ.ሪ የፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ አዋጅ ቁጥር 410/2004 የኮፒራይትና የተዛማጅ መብቶች ጥበቃ አዋጅ 10ኛ አመት ቁጥር 55 ኦዲስ አበባ ጁላይ 19, 2004 ይከለክላል።

የስዕሎችን የኮፒ ራይት መብቶች ለማክበር በተቻለን መጠን የሚፈለግብንን ጥረት ሁሉ አድርገናል። ሳናውቅ በስህተት ሳንጠቅሳቸው የተዘለሉ ካሉ በቅድሚያ ይቅርታ እየጠየቅን በሚቀጥሉት ህትመቶች አስፈላጊውን እውቅና እንደምንሰጥ ለመግለጽ እንወዳለን።

መግቢያ..... i

ምዕራፍ ስንድ:- እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን

መደመርና መቀነስ

1.1 እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ክስሳ.....2

1.2 እስከ 20 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መደመርና መቀነስ ክስሳ 5

1.3 ባለ አንድ አሃዝ ቁጥርን ከባለ ሁለት አሃዝ ቁጥር ጋር ያለ አስኝታና ያስብደር መደመርና መቀነስ 6

1.4 ባለ አንድ አሃዝ ቁጥርን ከባለ ሁለት አሃዝ ቁጥር በአስኝታ እና በብድር መደመርና መቀነስ 8

1.5 ሁለት ባለ ሁለት አሃዝ ሙሉ ቁጥሮችን ያለ አስኝታ እና ያለ ብድር መደመር እና መቀነስ 11

1.6 ሁለት ባለ ሁለት አሃዝ ሙሉ ቁጥሮችን በአስኝታ እና በብድር መደመር እና መቀነስ 13

1.7 በመደመር እና በመቀነስ እስከ 100 ባሉ ሙሉ ቁጥሮች የሚሰሩ የቃላት ኘርብሴሞች 14

የምዕራፍ ማጠቃለያ መጠቀሚያ 16

ምዕራፍ ሁለት:- ማባዛትና ማካፈል እስከ 100

2.1 ያለ ቀሪ በ2 እና በ10 ማባዛትና ማካፈል ክስሳ..... 18

2.2. በ0 እና በ1 ማባዛት እና ስ1 ማካፈል 25

2.3. ማባዛትና ማካፈል በ3፣4፣5፣6፣7፣8 እና 9 26

የምዕራፍ ማጠቃለያ መጠቀሚያ 38

ምዕራፍ ሦስት፡- ዕኪት

3.1 ርዝመትን በሳንቲ ሜትርና በሜትር መሰካት 41

3.2. በሳንቲ ሜትር እና በሜትር የተገለጹ ርዝመቶችን
መደመርና መቀነስ 42

3.3 ደዘትን በሊትር መሰካት 44

3.4 በሊትር የተገለጹ ደዘቶችን መደመርና መቀነስ 45

3.5 ክብደትን በኪሎግራም መሰካት 46

3.6 በኪሎ ግራም የተገለጹ ክብደቶችን
መደመርና መቀነስ 47

የምዕራፉ ማጠቃለያ መልሶች 48

ምዕራፍ ስራት፡- የክፍልፋዮች ፅንሰ ሀሳብ መግቢያ

4.1 ግማሽ እና ራብ ክፍልፋዮችን ክሰሳ 49

4.2 ሲሶዎች 51

4.3 የአንድ ሙሉ ነገር ክፍልፋዮች 52

የምዕራፉ ማጠቃለያ መልሶች 53

ምዕራፍ ስምስት፡- ሙሉ ቁጥሮችን እስከ 1000

5.1. የ100 ብዜቶች 55

5.2. ሙሉ ቁጥሮች ከ101 - 1000 56

5.3 እስከ 1000 ያሉ የሙሉ ቁጥሮች
የቁጥር ቤት ዋጋ 58

5.4 እስከ 1000 ያሉ የሙሉ ቁጥሮች ቅደም ተከተል 59

የምዕራፉ ማጠቃለያ መልሶች 61

ምዕራፍ ስድስት፡- ነጥቦች፣ ቀጥታ መስመሮች እና ቅርጾች(ምስሎች)

6.1 ማስመሪያን በመጠቀም ቀጥታ መስመሮችን
መሣል 63

6.2 ገነ አራት፣ ካራ፣ ጎነ ሦስት እና ክብ ምስሎች.....66

6.3 በአካባቢያችን የሚገኙ ምስሎች (ቅርጾች).....68

የምዕራፉ ማጠቃለያ መልሶች 69

ምዕራፍ ስባት፡- ገንዘብ

7.1 ገንዘብን መደመርና መቀነስ 71

7.2 ግብይት.....71

የምዕራፉ ማጠቃለያ መልሶች 73

ምዕራፍ ስምንት፡- ጊዜ

8.1 ሰዓትን በግማሽና በሩብ አቅጣጠር መቁጠር 75

8.2 ሰዓትና ደቂቃ 76

የምዕራፉ ማጠቃለያ መልሶች 77

ምዕራፍ ዘጠኝ፡- መረጃ አደዎዝና ድርድር

9.1 ቀላል መረጃዎችን መሰብሰብ 80

9.2 የቀላል መረጃ ሰንጠረዥ 81

9.3 የቁጥሮችና የቅርፅ ቅርጾች ቀላል ድርድር 83

የምዕራፉ ማጠቃለያ መልሶች 84

ዋቢ መጻሕፍት 85

የ2ኛ ክፍል የሒሳብ መረሀ-ትምህርት 86

መግቢያ

የአሳታፊ የማስተማር ስነ-ዘዴ ትርጉምና ዋና ዋና ዘዴዎች

መማር ልክ ተቀምጦን እንደምናየው እንደ ስፖርት ውድድር ሊመሰል አይችልም። ተማሪዎች ክፍል ውስጥ ቁጭ ብለው መምህራኖቻቸውን በማዳመጥና ቀመርን ሽምድዶ በፈተና ወቅት መልሶቻቸውን እንደአስፈላጊነቱ ብቻ በመመለስ ብዙም ሊማሩ አይችሉም። በመሆኑም የግድ ስለሚማሩት ነገር መናገር፤ መፃፍና ቀደም ብለው ከቀሰሙት ዕውቀት ጋር ማዛመድ መቻልና በየዕለት ኑሯቸው ውስጥ እንደአስፈላጊነቱ መጠቀም መቻል ይኖርባቸዋል።

ለአንድ ክፍለ ጊዜ የሚመደበው ሰዓት በአብዛኛው በጣም ትንሽ በመሆኑ በዚህ ወርቃማ ጊዜ ተማሪዎች መቅሰም ወይም ማወቅ የሚገባቸውን ዕውቀት በአግባቡ እንዲገነዘቡ የማድረግ ኃላፊነት በመምህሩ ላይ የወደቀ ነው። ይህም የሆነበት ምክንያት መምህሩ በሚያስተምረው የትምህርት ዓይነት በቂ ዕውቀት የተካነ እንደሚሆን ስለሚታመን ነው። ነገር ግን ብዙውን ጊዜ ሲጠቀሙ የሚታየው የማስተማር ዘዴ በተለምዶ ገለጻ (Lecture) ብቻ ነው።

እንደሚታወቀው ገለጻ (Lecture) በማስተማር ስነ ዘዴ ውስጥ አንዱና በአብዛኛው የተለመደው ዓይነት ሲሆን፤ በዚህ ወቅት ተማሪዎቹ ክፍለ ጊዜውን ሙሉ የሚሰጠውን ትምህርት የመከታተል ትኩረታቸው በጣም ዝቅተኛ ስለሚሆን ብዙ ቁም ነገሮችን እንዳይጨብጡ ያደርጋቸዋል። ምክንያቱም በአብዛኛው ጥቁር ሰሌዳው ላይ የተጻፉትን መረጃዎች ፍጥነት በተሞላበት አካሄድ በመገልበጥ ስለሚጠመዱ ስለሚማሩት ነገር የራሳቸውን ሀሳብ ለመጨመር ወይም ጥያቄ ለመጠየቅ ጊዜ አይኖራቸውም። ስለዚህ ተማሪዎች ተገቢውን እውቀት እንዲገቡ ከተፈለገ መምህራን የተሻለ የማስተማር ስነ-ዘዴ እንዲጠቀሙ ያስፈልጋል። ከነዚህም አንዱና በአሁኑ ሰዓት በአብዛኛው ተቀባይነቱ እየጎላ የመጣው አሳታፊ የማስተማር ስነ ዘዴ ሲሆን ከዚህ ቀደም ገለጻ

ብቻ ይጠቀሙ የነበሩ መምህራን በተጨማሪ ወይም በአማራጭነት እንዲጠቀሙ ግድ ሆኗል።

ሕሳብ የማስተማር ስነ-ዘዴ ምንድነው?

አሳታፊ የማስተማር ሥነ-ዘዴ በቀላሉ ሲተረጎም ተማሪዎች ስለሚማሩት ርዕስ/ ዓቢይ ጉዳይ ላይ አድማጭ ብቻ ሳይሆኑ ዋናው ተዋናይ በመሆን ጠለቅ ብለው እንዲያስቡ፤ ሀሳብ ወይም አስተያየት አንዲሰጡበት የሚያስችላቸውና የተማሩትን ዕውቀት የሚያዳብሩበትን ችሎታ እንዲካኑ የሚረዳቸው የማስተማር ስነ-ዘዴ ነው። በተጨማሪም የቀሰሙትን ዕውቀት ከንደኞቻቸው ጋር በመወያየትና በመጠያየቅ፣ ማገናዘብ፣ መገንባትና መመዘን ያስችላቸዋል። በዚህ ወቅት የመምህሩ ዋና የሥራ ድርሻ ሁኔታዎችን ማመቻቸትና አንደአስፈላጊነቱ እገዛ ማድረግ ይሆናል።

ይህን የማስተማሪያ ስነ-ዘዴ በክፍል ውስጥ ለመጠቀም ብዙ የተለያዩ ስልቶች ሲኖሩ በዋናነት በአንደኛ ደረጃ ለመጀመሪያ ሳይክል ተማሪዎች የምንጠቀምባቸው ግን የሚከተሉት ናቸው፡-

1) በቡድን መማር (cooperative learning)

ይህ የማስተማር ስልት በአብዛኛው በክፍል ውስጥ የሚገኙ ተማሪዎችን ከ 4-6 በሚሆኑ ቡድኖች በመመደብ እንዲወያዩና ጥያቄዎችን በጋራ አንዲሰሩ በማድረግ በተማሪዎች መካከል ከግለኝነት ይልቅ በቡድን የመስራትን ፣ የመግባባትንና ጥያቄ የመስራት ችሎታን ያዳብራል። በዚህ ጊዜ መምህሩ ከአንዱ ቡድን ወደ ሌላኛው ቡድን በመዘዋወር ድጋፍና ማበረታቻ በመስጠትና እንደአስፈላጊነቱ ተማሪዎችን ለበለጠ ሥራ የሚያነሳሱ አነቃቂ ጥያቄዎችን ይጠይቃል። በተጨማሪም እያንዳንዱ ቡድን የራሱ መሪ ስለሚኖረው የቡድኑን ሥራ ለክፍሉ ተማሪዎች ሪፖርት በማድረግ የበለጠ ውይይት እንዲኖር ያስችላል።

2) በጫወታ መማር (Games)

ይህ የማስተማር ስነ-ዘዴ ተማሪዎችን በከፍተኛ ሁኔታ በማነሳሳት ባብዛኛው መሰረታዊ ክህሎትና አዲስ ጽንሰ-ሀሳብን ለማስተዋወቅና ምክንያታዊ አስተሳሰብን ለማዳበር ይረዳል። በተጨማሪም ተማሪዎች በጫወታው በመመስጥ ለትምህርቱ በጎ አመለካከት አንዲኖራቸው ያስችላል።

3) ወደ አዲስ ግኝት እንዲደርሱ መምራት (Guided discovery)

በዚህ የማስተማር ስነ-ዘዴ ባብዛኛው መምህሩ ተከታታይነትና ቅደም ተከተል ያላቸውን አስራሮች በማሳየት ተማሪዎች የትምህርቱን ጽንሰ-ሀሳብ ወይም ማጠቃለያ በራሳቸው እንዲሰጡ ማስቻል ነው። በአጋጣሚ ተማሪዎቹ ወደሚፈለገው ማጠቃለያ ለመድረስ ሳይችሉ ቢቀሩ ተስፋ ሊቆርጡ ስለሚችሉ አንደአስፈላጊነቱ ካርዶችን በመጠቀም ተጨማሪ ፍንጮች መስጠት ያስፈልጋል። የተሰጡት ፍንጮችም ተማሪዎቹን ወደሚፈለገው ቀመር ወይም ማጠቃለያ እንዲደርሱ ይረዷቸዋል።

4) የቤተሙክራ ዘዴ (Laboratory approach)

ይህ የማስተማር ስነ-ዘዴ በአብዛኛው “በተግባር መማር” በሚል የሚታወቅ ሲሆን ዓላማውም ተማሪዎች ረቂቅ ጽንሰ-ሀሳብን የመረዳት ችሎታ እንዲያዳብሩ ማድረግ ሆኖ በአብዛኛው ወደ አዲስ ግኝት እንዲደርሱ የመምራት ስነ-ዘዴ ጋር በማጣመር ይሰጣል።

5) ጥያቄዎችን መስራት (problem solving)

ጥያቄን የመስራት ችሎታ ዋናው የሂሳብ ትምህርትን ለመረዳትና ለማወቅ እንደ አስኳል የሚታይ የማስተማር ስነ-ዘዴ ነው። የሂሳብ ትምህርት ጠቀሜታም የሚለካው በዕለት ተዕለት ኑሮ ውስጥ ለሚያጋጥሙ ችግሮች ምን ያህል መልስ መፈለግ ያስችላል ለሚለው ጥያቄ መልስ መስጠት ሲችል ብቻ ይሆናል።

ከዚህ በላይ የተዘረዘሩት የማስተማር ስነ-ዘዴዎች ብቸኞቹ አሳታፊ የማስተማር ስነ-ዘዴዎች ሳይሆኑ በአብዛኛው የሂሳብ መምህራን እንደአስፈላጊነቱ በተናጠል ወይም በመቀላቀል በክፍል ውስጥ በቀላሉ በመጠቀም ውጤታማ ሊያደርጓቸው ስለሚያስሏቸው ነው።

የተከታታይ ምዘና ዘዴዎች ትርጉም

ምዘና ማለት ምን ማለት ነው?

ትርጓሜ 1: ምዘና ማለት ስለተማሪዎቻችን የትምህርት አቀባበል ለመረዳት መረጃ በማሰባሰብ በመማር ማስተማር ዙሪያ ያጋጠሙ ችግሮችን ለይቶ በማውጣት ሒደቱን በተሻለ መንገድ ለማካሄድና በተጨማሪም፤

- ተማሪዎችን በየደረጃቸው ለመለየትና ወደ ተስማሚ ፕሮግራም ለመመደብ
- ለምክር አገልገሎት
- የተማሪዎችን ውጤት ለማሳወቅ
- ለማነቃቂያ
- ተገቢውን የብቃት ማረጋገጫ ሠርተፍኬት ለመስጠት የምንጠቀምበት ዘዴ ነው።

ትርጓሜ 2: ተከታታይ ምዘና ማለት ተማሪዎች በተማሩት ትምህርት መስረት የሚጠበቅባቸውን የመማር ብቃት ምን ያህል እንዳላኩ ለማወቅና በቀጣይ ውጤቱን ለማሻሻል ምን ማድረግ እንዳለባቸው ለማወቅ የሚረዳና በትምህርቱ ሂደትና ማጠቃለያ ላይ የሚካሄድ የምዘና ስልት ነው።

ምንም እንኳን ተከታታይ ምዘና ዘዴው የሚካሄድ ቢሆንም መምህሩ በዋናነት ማወቅ ያለበት ተከታታይ ምዘና ብቻውን የሚፈለገውን ለውጥ ሊያመጣ አለመቻሉ ነው። በመሆኑም የተገኘውን ውጤት መሰረት በማድረግ የመማር ማስተማር ሒደቱን ለማሻሻል መጠቀም ይኖርበታል። ለምሳሌ ተማሪዎቹ ውጤቱን ማሻሻል ብቻ ሳይሆን አንዴት ሊያሻሽሉ

እንደሚችሉ ተገቢውን ግብረ-መልስ በመስጠት። በዚህ ሂደት ተማሪዎቹ ከተማሩት ውስጥ የተወሰነውን ጽንሰ-ሀሳብ እንዳልተረዱት ከታወቀ ይህን ግኝት መሰረት በማድረግ መምህሩ የማስተማር ዘዴውን ማሻሻል ይኖርበታል።

ተከታታይ ምዘና በሁለት ዓባይት ክፍሎች ይከፈላል። እነሱም የሂደት ተከታታይ ምዘና (Formative Continuous assessment) እና አጠቃላይ ተከታታይ ምዘና (Summative Continuous assessment) ናቸው።

1. የሂደት ተከታታይ ምዘና ትርጉም

ይህ የምዘና ዘዴ የተማሪዎችን የመማር ዝግጁነት፣ የመረዳት አቅም፣ በትምህርቱ ወቅት የከበዳቸውን ለይቶ ለማወቅና የመማር ማስተማር ሂደቱ ምን ያህል ውጤታማ እንደሆነ ለማወቅ የሚረዳ ነው። የሚከናወነውም የመማር ማስተማር ሂደቱ እየተካሄደ ሲሆን ጠቀሜታውም የተማሪዎችን የመማር ችሎታና የመምህሩን የማስተማር ዘዴ ለማሻሻል ነው።

2. የአጠቃላይ ተከታታይ ምዘና ትርጉም

ይህ የምዘና ዘዴ የመማር ሂደት ውጤትን የመመዘን ተግባር ላይ በማተኮር ተማሪው ስለተማረው ትምህርት ምን ያህል ዕውቀት እንደቀሰመ ለማወቅና በዚሁም መሰረት ውጤቱን ለማሳወቅ፣ ተገቢውን ስርተፍኬት ለተማሪው ወላጆችና ለት/ቤቱ አስተዳደር ሪፖርት ለማድረግ ይረዳ ዘንድ የምንጠቀምበትና በተጨማሪም ተማሪው ወደሚቀጥለው ክፍል ለማለፍ ማረጋገጫ ለመስጠት የምንጠቀምበት ነው። ይህ የምዘና ዘዴ በአብዛኛው የሚካሄደው ከአንድ ወይም ከተወሰኑ ምዕራፎች መጨረሻና በሴሚስተሩ ማጠቃለያ ሲሆን በየትምህርት ቤቱ የሚሰጡ የማጠቃለያ ፈተናዎች ለዚህ የምዘና ዘዴ ዋናዎቹ መሳሪያ ናቸው።

ከላይ ለመጥቀስ እንደተሞከረው የሁለቱ የምዘና ዘዴዎች መሰረታዊ ልዩነት ሂደታዊ ወይም ማጠቃለያ መሆናቸው ሳይሆን የተገኙ ውጤቶችን መምህሩ ለምን ዓላማ ይጠቀምባቸዋል የሚለው ነው። ለምሳሌ፡ የሂደት ተከታታይ ምዘና በዋናነት የሚካሄደው ለሚከተሉት ዓባይነት ጉዳዮች ነው።

ሀ) የተማሪዎችን የትምህርት አረዳድ ችግር ለመለየትና ተስማሚ የሆነ የማስተማሪያ ዘዴ ለመጠቀም በየዕለቱና ለትምህርቱ ተስማሚ በሆነ መልኩ የሚካሄድ ነው።

ለ) አግባብነት ያለው ግብረ-መልስ ለመስጠት በመሆኑም በዚህ የምዘና ዘዴ የሚገኙ ውጤቶች ለዓመቱ ማጠቃለያ ውጤት ወይም ወደሚቀጥለው ክፍል ለማለፍ አይውሉም።

በዚህ የመምህሩ መምሪያ ላይ ትኩረት የሚሰጠው በዋናነት ለሂደታዊ ተከታታይ የምዘና ዘዴ በመሆኑ ከዚህ በታች ትንሽ ዘርዘር ባለመልኩ ቀርቧል።

ተከታታይ ሂደታዊ ምዘና የመማር ማስተማር ሂደቱ እንደኛው ክፍል ነው።

በዚህ በያዝነው ክ/ዘመን ብዙና የተለያዩ ጥሩ ጥሩ የማስተማሪያ ስልቶች አሉ። የተማሪዎችን የትምህርት አቀባበል በማጥናት ውጤታቸው የሚሻሻልበትን መፍትሔ የመሻት ዘዴ አንዱ ተከታታይ መደበኛ የምዘና ዘዴ ነው። በመሆኑም ተከታታይ መደበኛ ምዘና እንደ አንድ የማስተማር ሥነ-ዘዴ ሊቆጠር ይችላል።

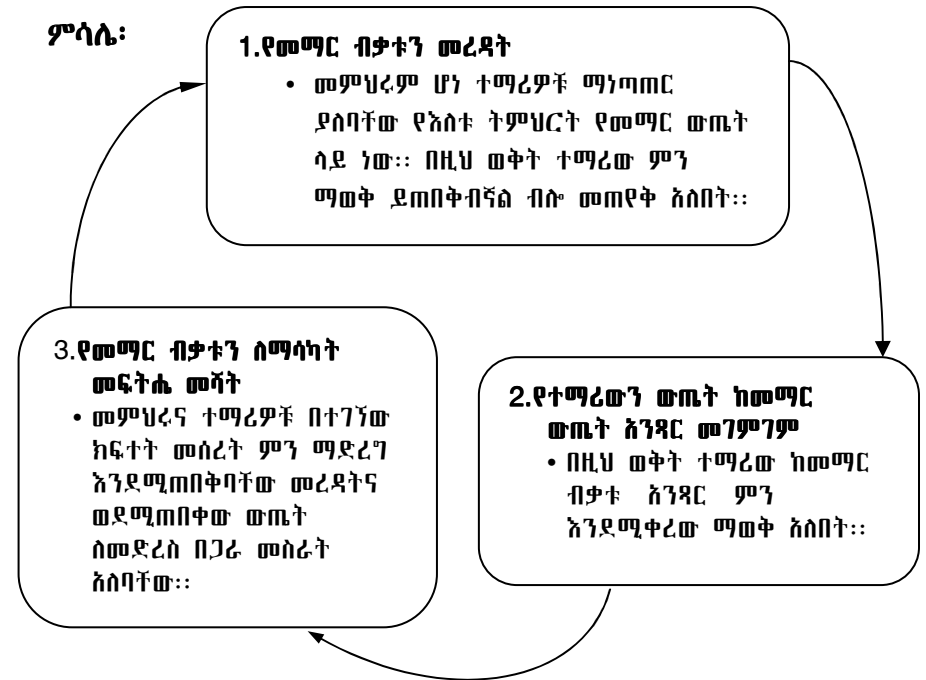
የሂደት ተከታታይ ምዘና ዓባይ መርህ

ተከታታይ የምዘና ዘዴ ስንል የምዘና መሳሪያ አይደለም። ምክንያቱም ከላይ ለመጥቀስ እንደተሞከረው ዋነኛው ዓላማው በተገኘው መረጃ መሰረት የተማሪዎችን የትምህርት አቀባበል ችግር ለማቃለል ነው። ለዚህም መፍትሔ ለመሻት የተለያዩ የምዘና ዘዴዎች ሊካሄዱ ይችላሉ። ነገር ግን እነዚህ ዘዴዎች ምዘናውን ሂደታዊ ሊያደርጉት አይችሉም። ለምሳሌ፡ ተማሪዎች የተሰጣቸውን የክፍል ሥራ ሲሰሩ መመልከት

ብቻውን ሂደታዊ ተከታታይ የምዘና ዘዴ ሊያሰኘው አይችልም። ምክንያቱም የዚህ ምዘና ዘዴ ዋናው ተግባር ከምልከታው መረጃ ወይም ግንዛቤ ወስዶ ተማሪዎችን የመማር ብቃታቸውን እንዲያሻሽሉ መርዳት ስለሆነ ነው።

የሂደት ተከታታይ ምዘና ዓቢይ ባህርይ ስንሰላታማ መሆኑ ሲሆን፣ ይህም ማለት መምህሩና ተማሪዎቹ በዋናነት የሚያተኩሩት በመማር ውጤቱ፤ ላይ ሆኖ ትምህርቱ እየተሰጠ ባለበት ሰዓት በመሆኑ ምን ያህል ከሚጠበቀው ውጤት እንደቀረቡ ወይም እንደራቁ በማስገንዘብ ወደዚያው እንዲጠጉ ማገዝና ይህንኑ በተደጋጋሚ ማከናወን ነው።

ምሳሌ:

በመሆኑም ወደሚፈለው ግብ ለመድረስ መምህሩና እያንዳንዱ ተማሪ ከዕለቱ ትምህርት ምን ውጤት እንደሚጠበቅ ጠንቅቀው ማወቅ ይገባቸዋል። ይህንኑ ከግብ ለማድረስ መምህሩ እንደአስፈላጊነቱ ከተማሪዎቹ ምን እንደሚጠበቅ ማስገንዘብ ይኖርበታል። በተጨማሪም

ተማሪዎቹ ስለተማሩት ነገር ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው እንዲናገሩና ግሉ ግምገማ እንዲያደርጉ በማበረታታት ወደሚፈለው ውጤት እንዲደርሱ ማገዝና በቀጣይ የተሻለ ውጤት ለማምጣት ምን ማድረግ እንዳለባቸው ማስገንዘብና መርዳት ያስፈልጋል።

ከሂደት ተከታታይ ምዘና የሚገኝ መረጃን ለተለያዩ ዓላማዎች ልንጠቀምባቸው እንችላለን። ከነዚህም መካከል፤

1ኛ) ስለተማሪዎቻችን ጥንካሬ፤ ድክመት፡ የመማር ባህሪያቸውንና ስብዕናቸውን በዓመቱ መጀመሪያ ላይ የምንሰጠውን ግምት ለመለካት፤

2ኛ) የእያንዳንዱን ተማሪ የትምህርት ፍላጎት ለመመርመር እያንዳንዱ ተማሪ ምን ያህል እንዳወቀና ምንስ ማወቅ እንደሚፈልገው በመገንዘብ ምን ዓይነት የማስተማር ዘዴ መጠቀም እንዳለብን ለመወሰን፤

3ኛ) የቡድን ፍላጎት ለመመርመር በጥቅሉ የክፍሉ ተማሪዎች ምን ያህል መሻሻል እንዳሳዩ ለማወቅና የትኛውን ርዕስ ጉዳይ በድጋሚ ማስተማር እንደሚገባን ለመለየትና ብሎም የክፍሉ ተማሪዎች ለቀጣይ አዲስ ትምህርት ምን ያህል ዝግጁ መሆናቸውን ለማወቅ፤

4ኛ) ምን መማር እንዳለባቸው ለማቀድ ተገቢውን ትምህርት ለመስጠት ማቀድና ወደ ተግባር ለመለወጥ ብሎም ምን ዓይነት ርዕስ ጉዳይ ለመጨመር ሁላኔ ለመስጠትና በአጠቃላይ የትምህርት ከባቢውን በተገቢው ሁኔታ በማቀናጀት ጤናማ የመማር ማስተማር ከባቢ ለመፍጠር እንጠቀምበታለን።

ሂደታዊ ተከታታይ ምዘናን ለማከናወን የሚረዱ የምዘና ዘዴዎች

1) ተማሪዎችን መከታተያ ፋይል

የተማሪዎችን መሻሻል የምንከታተልበት ፋይል ጠቀሜታው ለእያንዳንዱ ተማሪ የሰጠውን ግብረ መልስ ሥርዓት ባለው መልኩ የምንይዘበትና ለውጣቸውን የምናይበት ሲሆን በአብዛኛው ብዙ ተማሪዎች ባሉበት ክፍል ጠቀሜታው የጎላ ነው። ምክንያቱም ለየትኛው ተማሪ ምን ዓይነት ግብረ መልስ እንደሰጠን ስለምንዘነጋ ። በዚህ ዘዴ በመጠቀም በሂደት ለክፍሉ ተማሪዎች በሙሉ መምህሩ ተገቢውን ትኩረትና ክትትል መስጠቱን ያረጋግጣል። ነገር ግን ይህ አሰራር በምንም መልኩ ከተማሪው ማርክ ወይም ውጤት ጋር አይገናኝም።

2) ሂ-መደበኛ የሂደት ተከታታይ ምዘና ዘዴ

የሂደት ተከታታይ የምዘና ዘዴ በአብዛኛው ሂ-መደበኛነት ባህርይ አለው። ምክንያቱም ተማሪው የሚጠበቀው ውጤት ላይ ለመድረስ ያሳየው መሻሻል በድንገተኛ ክትትልና አስተያየት ላይ ስለሚመረከዝ ነው። ይህም የሆነበት ምክንያት ስለተማሪው የምናገኘው መረጃ የመማር ማስተማር ሂደቱ በሚከናወንበት ጊዜ በመሆኑ ነው። መምህሩ በአብዛኛው ሊያውቃቸው የሚገቡ ሂ-መደበኛ ሂደታዊ የተከታታይ ምዘና ዘዴዎች የሚከተሉት ናቸው።

ሀ) የክፍልና የቤት ሥራን መከታተል(ማረም)

ይህ ዘዴ የሚነግረን ተማሪዎቹ ለምን ስህተት እንደሰሩና ያልገባቸውን ነገር ለመረዳት ነው።

ለ) በአትኩሮት መከታተልና በጽሞና ማዳመጥ

ይህ ዘዴ ተማሪዎቹ በግል ሲሰሩ፤ ሲወያዩና የተሰጣቸውን ጥያቄ በጋራ ሲሰሩ መከታተልና ማዳመጥ የስህተታቸውን ዓይነትና ባህርይ ብሎም ግልጽ ያልሆነላቸውን ሀሳብ ለመረዳት ያስችላል።

ሐ) ውይይት

ተማሪዎችን ስለሚሰሩት ነገር ማነጋገር ጠቀሜታው የተማሩት ትምህርት ምን ያህል እንደገባቸው ለማወቅና ጥያቄውን እንዴት መስራት እንዳለባቸው የሚከተሉትን ዘዴ በማወቅ ለምን ስህተት እንደሆኑ ለመረዳት ያስችላል። እንደአስፈላጊነቱም ስለሚከተሉት የአሰራር ዘዴ እንዲያብራሩ መጠየቅ የበለጠ ስህተታቸውን ለማወቅ ይረዳናል።

መ) ሂ-መደበኛ የሆነ የቃል ወይም የፅሁፍ ጥያቄ መጠየቅ

ይህ ዘዴ ተማሪዎቹ የገባቸውንና ድጋፍ የሚያስፈልጋቸውን ለመለየትና መፍትሔ ለመስጠት ያስችላል።

የሂደት ተከታታይ ምዘናን መቼና እንዴት እንጠቀም?

እስከ አሁን በተነጋገርነው መሰረት ተከታታይ የምዘና ዘዴ ለተማሪውና ለመምህሩ በመርሀ- ትምህርቱ ላይ የተቀመጠውን የሚጠበቅ ውጤትን ለማሳካት ይረዳቸዋል። በዚህ ርዕስ ሥር የሂደት ተከታታይ የምዘና ዘዴ በመማር ሂደት ውስጥ እንዴት መጠቀም እንዳለብን በ 3 ዓባይት ደረጃዎች ከፍሎ ማየት ይቻላል።

- 1) ከዋናው ትምህርት በፊት
- 2) ትምህርቱ በሚካሄድበት ወቅት
- 3) ከዋናው ትምህርት በኋላ

1) ከዋናው ትምህርት በፊት መምህሩ መጠየቅና መወሰን ያለበት በሚቀጥለው ክ/ጊዜ፤ ሳምንት፤ ወር፤ ወዘተ ምን ርዕስ ነው መሸፈን ያለብኝ የሚለው ይሆናል። ይህን ለማሳካት መምህሩ የሚከተለው ዘዴ

- አጠቃላይ መርሀ ትምህርቱን መቃኘት፤
- ቀደም ሲል የተሰጡ ቴስቶችና ፈተናዎችን መፈተሽና ተማሪዎቹ ለማለፍ የሚጠበቅባቸውን ማወቅ
- ቀደም ሲል የተማሪዎቹን ፍላጎት ለማነቃቃት የተጠቀመበት ስልት መቃኘት

2) ትምህርቱ በሚካሄድበት ወቅት

በዚህ ወቅት መምህሩ ራሱን መጠየቅ ያለበት፡

- የምሰጠው ትምህርት በአግባቡ እየሄደ ነው?
- ተማሪዎቹ በአግባቡ እየተከተሉኝ ነው?

ይህን ለማሳካት የሚከተለው የተከታታይ የምዘና ዘዴ ተጠቀሙ

- ተማሪዎቹን በአንክሮ መከታተል
- ለሚጠየቁት ጥያቄ የሚሰጡትን መልስ በጥምና መከታተል
- የተማሪዎቹን የርስ በርስ ውይይት መከታተል
- የተማሪዎቹን የክፍል ስራ ማየትና አብዛኛው የክፍሉ ተማሪዎች የተማሩት ሀሳብ እንደገባቸው አረጋግጦ ወደ ሚቀጥለው ርዕስ መሸጋገር፡ እንደአስፈላጊነቱ ትምህርቱን መከለስ (ወይም በድጋሚ ማስተማር)

3) ከዋናው ትምህርት በኋላ

በዚህ ወቅት መምህሩ ራሱን መጠየቅ ያለበት፡

- ተማሪዎቹ የሚጠበቀውን ውጤት ምን ያህል አሳክተዋል የሚል ይሆናል።
- ተማሪዎቹ ወደሚቀጥለው የመማር ሂደት ለመሸጋገር ዝግጁ ናቸውን?

ይህን ለማሳካት የሚከተለው የተከታታይ የምዘና ዘዴ ተጠቀሙ

- የክፍል ስራና መጠነኛ ቴስት መስጠት
- ከትምህርት ውጤቱ ጋር በቀጥታ ተያያዥኝነት ያላቸውን ጥያቄዎች በቃል መጠየቅ ዋና ዋናዎቹ ናቸው።

ምዕራፍ ስንድ

እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መደመርና መቀነስ

መግቢያ

በአንደኛ ደረጃ ትምህርት ውስጥ የሂሳብ ትምህርት ዓቢይ ትኩረት ተማሪዎች የማስላት ችሎታ እንዲኖራቸው ማስቻል ነው።

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ማስላት በሰፊው የሚዳሰስ ይሆናል። በውስጡም ሰባት ንዑስ ምዕራፎች የተካተቱ ሲሆን በዋናነት የምዕራፉ ትኩረት ከላይ የተገለፁትን ቁጥሮች መደመርና መቀነስ ይሆናል።

ከምዕራፉ የሚጠበቁ የመማር ማስተማር ወጤቶች፡-

- ሙሉ ቁጥሮችን እስከ 100 ይቆጥራሉ፣ ያነባሉ፣ ይፅፋሉ፣ ማወዳደር፣
- ድምራቸው ከ100 በታች የሚሆኑ ሙሉ ቁጥሮችን በአለኝታና ያለ አለኝታ መደመር መቻል።
- ባለ አንድና ባለ ሁለት ሆኔ ቁጥሮችን በብድርና ያለ ብድር መቀነስ መቻል።
- የመደመርና የመቀነስን ዝምድና መለየት።
- መደመርና መቀነስ በመጠቀም የቃላት ፕሮብሌሞችን ማስላት።

ምዕራፉን ለማስተማር በዋናነት የሚያስፈልጉ የትምህርት መሣሪያዎች

- ፍላሽ ካርድ
- አባክስ
- ሾሽ ቦርድ
- ስንጠረጅር
- ቆርኪ
- የቁጥር መስመሮች

ሁሉም ከአካባቢ ከሚገኙ ቁሳቁሶች መስራት ይቻላል ፍላሽ ካርድ ከክላሰር ከካርቶን እኩል ቅርፅ በማውጣት በማስተካከል ቁጥሮችንና የሒሳብ ስሌት ምልክቶችን በመፃፍ በሻሽ ቦርድ በመክተት የጎደለውን ካርዱ እየከተቱ እንዲያሟሉ በማድረግ አሳታፊ ማድረግ ይቻላል

- ሻሽ ቦርዱ ከጨርቃጨርቅ እና ካርቶን ወይም ኮምፓርሳቶ በመጠቀም መስራት ይቻላል ኪሱ ሲሰራ ካርዱን በትክክል የሚያስገባና ሙሉ በሙሉ የማይሸፍነው ሆኖ በመለካት ማዘጋጀት ይቻላል።

1.1 እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ክስሳ

(4 ክፍለ ጊዜ)

1.1.1 ክንፁስ ርእሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መቁጠር፣ ማንበብ፣ መፃፍ።
- የቁጥሮችን የ1 ቤትና የ10 ቤት ዋጋ በቤት ዋጋ ስንጠረጅር መለየት።
- እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ማወዳደር።
- እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በመጠቀም ማወዳደር።

1.1.2 ንፁስ ርእሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

የማስተማሪያ ስነ ዘዴ ተማሪ ተኮር የማስተማር ስነ ዘዴን በተመለከተ ተግባር 1.1 ላይ ያሉትን ጥያቄዎች ተማሪዎች በፍጥነት ተወያይተው ምላሽ እንዲሰጡበት በማድረግ የክለሳ ትምህርቱን እንዲያስታውሱት በማድረግ በቡድን በማስቀመጥ እንዲወያዩና የቡድን ተወካይ አስመርጠው በተወካዎቻቸው አማካኝነት የደረሱበትን የጋራ ሀሳብ እንዲገልፁት ማድረግ ተማሪዎቹን በማበረታት እና ማጠቃለያ መልስ እንዲሰጡበት ማመቻቸት አስፈላጊ ነው። እንዲሁም አስፈላጊው አጠር ያለ ማብራሪያ በመምህሩ

ቀርቦ ቀሪዎቹን በግላቸው መልመጃ 1ሀ ላይ ያሉትን ጥያቄዎች እንዲሰሩ ያድርጉ።

1.1.3 የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

1. ተማሪዎችን የቡድን ሥራዎችን እና የግል የክፍል ሥራዎችን በመስጠት ውጤታቸውን መመዝገብ፡-
  - የተለያዩ ስዕሎችን በማስቀመጥ እንዲያወዳድሩ ማድረግ
  - የቁጥሮችን ቅደም ተከተል በመዘለል የተዘለሉትን ሙሉ ቁጥሮች እንዲያሟሉ በማድረግ መመዘንና መፈተሽ
  - የቃል ጥያቄዎችን በመጠየቅ መለየት

1.1.4 መስሶች

ተግባር 1.1

1. አንድ
2. ሁለት
3. እንደየ ት/ቤቱ ይለያያል
4. እንደየ ት/ቤቱ ይለያያል
5. አምስት
6. አስር
7. ሀ) 2   ለ) 0   ሐ) 8   መ) 10
8. ሀ) 9፣11   መ) 74፣76
  - ለ) 29፣31   ሠ) 98፣100
  - ሐ) 50፣52

መስመጃ 1ሀ

1. መቁጠሪያ ቁጥሮች ከ 1-10
2. ሀ) 10፣15፣20፣25፣30፣35፣40፣45
  - ለ) 10፣20፣30፣40፣50፣60፣70፣80
  - ሐ) 5፣15፣25፣35፣45፣55

3. ሀ) 5፣ 10፣ 15፣ 20፣ 25፣ 30፣ 35፣ 40፣ 45

ለ) 18፣ 16፣ 14፣ 12፣ 10፣ 8፣ 6፣ 4

ሐ) 78፣ 79፣ 80፣ 81፣ 82፣ 83፣ 84፣ 85

መ) 99፣ 96፣ 93፣ 90፣ 87፣ 84፣ 81

4. ሀ) $8 < 10$ ለ) $23 > 13$ ሐ) $15 > 14$ መ) $40 > 37$

ሠ) $15 = 15$ ረ) $99 < 100$

5. ሀ) 15   ለ) 24   ሐ) 39   መ) 65   ሠ) 76   ረ) 83

6. ሀ) 13   ለ) 24   ሐ) 38   መ) 56   ሠ) 90   ረ) 100

7. ሀ. 16፣ 17፣ 18፣ 19፣ 20 እና 21

ለ. 82፣ 83፣ 84፣ 85፣ 86፣ 87፣ 88፣ 89፣ 90፣ 91፣ 92፣ 93 እና 94

ሐ. 66፣ 67፣ 68፣ 69፣ 70፣ 71፣ 72፣ 73 እና 74

መ. 9፣ 10፣ 11፣ 12፣ 13፣ 14፣ 15 እና 16

የመስመር 1ስ መስመር

1. ሀ) $88 = 80 + 8$, 8 አስሮች እና 8 አንዶች አሉ

ለ) $62 = 60 + 2$, 6 አስሮች እና 2 አንዶች አሉ

ሐ) $98 = 90 + 8$, 9 አስሮች እና 8 አንዶች አሉ

2. ሀ) $50 + 9 = 59$ ሐ) $40 + 0 = 40$

ለ) $80 + 5 = 85$ መ) $60 + 6 = 66$

3. ሀ) 83   መ) 75   ለ) 44   በ) 17

ለ) 47   ሠ) 32   ሸ) 13

ሐ) 96   ረ) 63   ቀ) 15

4. ሀ) አንድ   ሠ) አንድ

ለ) ሁለት   ረ) ሁለት

ሐ) አንደኛ   ለ) ሁለት

መ) ሁለት   ሸ) አንድ

4.

+	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

5. ሀ) 6   ለ) 8   ሐ) 11

6. ሀ) $12 - (2 \times 3) = 12 - 6 = 6$ ብርቱንኖች ይቀሯቸዋል።

ለ) 97 ምክንያቱም $9 - 7 = 2$ ስለሆነ

ሐ) $30 - 12 = 18$ ሴት ተማሪዎች

መ) $3 + 5 = 8$ ብርቱንኖች

1.3 ባለ አንድ አሃዝ ቁጥርን ከባለ ሁለት አሃዝ ቁጥር ጋር ያለ አስኝታና ያለብድር መደመርና መቀነስ

13.1 ከንዑስ ርእሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- ያለ አስኝታ ባለ አንድ አሃዝ ቁጥር በባለ ሁለት አሃዝ ጋር መደመር።
- ያለ ብድር ከባለ ሁለት አሃዝ ባለ አንድ አሃዝ ቁጥሮችን እንዲቀንሱ ማድረግ።
- የመቀነስ ውጤቶችን በመደርደር መግለጽ።

- ቀላል የቃላት ጥያቄዎችን ባለ አንድ አሃዝ ከባለ 2 አሃዝ ወይም ከባለ ሁለት አሃዝ ባለ አንድ አሃዝን እንዲቀንሱና እንዲደምሩ ማድረግ።

1.3.2 ንዑስ ርእሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

እንደሚታወቀው ተማሪ ተኮር በማድረግ አብዛኞቹን በተግባር የተደገፈ ካልሆነም በስዕል ገላጭ የሆነ ክንውን ይጠቀሙ። በተጨማሪም የተለያዩ ጥያቄዎችን የቤት ስራና የክፍል ስራ ይስጧቸው።

1.3.3. የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

ካርዶቹ ላይ ቁጥሮችን በማስፈራር እና ሂሳባዊ ምልክቶችን በተለየ ቀለም ባለው ካርድ በማዘጋጀት ሶስት እና አራት ድምሮችንና ልዩነቶችን እንዲያስቡ በማድረግ ተማሪዎችን ሳቢ የሆነ የማስተማር ስነ ዘዴን መጠቀም ትምህርቱን ተጨባጭ ያደርገዋል። ተማሪዎቹንም የባህርይ ለውጥ በትክክለኛው መመዘኛ እናስታውስዎት።

1.3.4 መልሶች

ተግባር 1.2

1. ከ 0 እስከ 9 በብዛት 10 ናቸው።

2. 0

3. 9

4. 10

5. 9

1. ሀ) 12   ለ) 13   ሐ) 17

2. ሀ) 11   መ) 14   ሰ) 17

         ለ) 12   ሠ) 15   ሸ) 18

         ሐ) 13   ረ) 16   ቀ) 19

3. ሀ) 8   ለ) 2   ሐ) 50   መ) 57   ሠ) 50

4. ሀ) 53   ሐ) 49   ረ) 60   ቀ) 80   ተ) 90
          ሰ) 44   ሠ) 61   ሸ) 70   በ) 90

መስመጃ 1ሐ

1. $15 - 3 = 12$ በጎች
 $12 + 3 - 3 = 12$
2. 18 ብር - 7 ብር
 11 ብር + 7 ብር - 7 ብር = 11 ብር
3. 10 ብር + 6 ብር = 16 ብር
4. $6 + 7 + 4 = 13 + 4$
 $= 17$

1.4 ባለ አንድ አሃዝ ቁጥርን ከባለ ሁለት አሃዝ ቁጥር በአለኝታ እና በብድር መደመርና መቀነስ

1.4.1 ከንዑስ ርእሱ የሚጠበቁ የበቃት መስኮች

- ባለ አንድ አሃዝ ሙሉ ቁጥርን ከባለ ሁለት አሃዝ ጋር በአለኝታ መደመር።
- ከባለ ሁለት አሃዝ ባለ አንድ አሃዝ ሙሉ ቁጥርን መቀነስ።

1.4.2 ንዑስ ርእሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

ይህንን ንዑስ ርዕስ ለማስተማር በተሻለ የሚያገለግሉን ገላጻና ሰርቶ በማሳየት ለተማሪዎች ግልጽ የሆነ ግንዛቤ ማስጨበጥ ይቻላል።

1.4.3 የምዘና ስልቶችና የዝርዝር ተግባራት

- ተማሪዎች በቡድን ጥያቄዎችን እንዲሰሩ በመከታተል መመዘገብ
- የግል የቤት ስራ በመስጠት እርማት መስጠት
- ልዩ እገዛ የሚስፈልጋቸውን ለይቶ ከጎበዝ ተማሪዎች ጋር የሚተጋዝቡበትን መንገድ መቀየስ ከወላጆች ከአሳዳጊዎች እና ከሥራ ባልደረቦች ጋር ልምድ ልውውጥ በማድረግ የተማሪዎችን ለውጥ መፈለግ

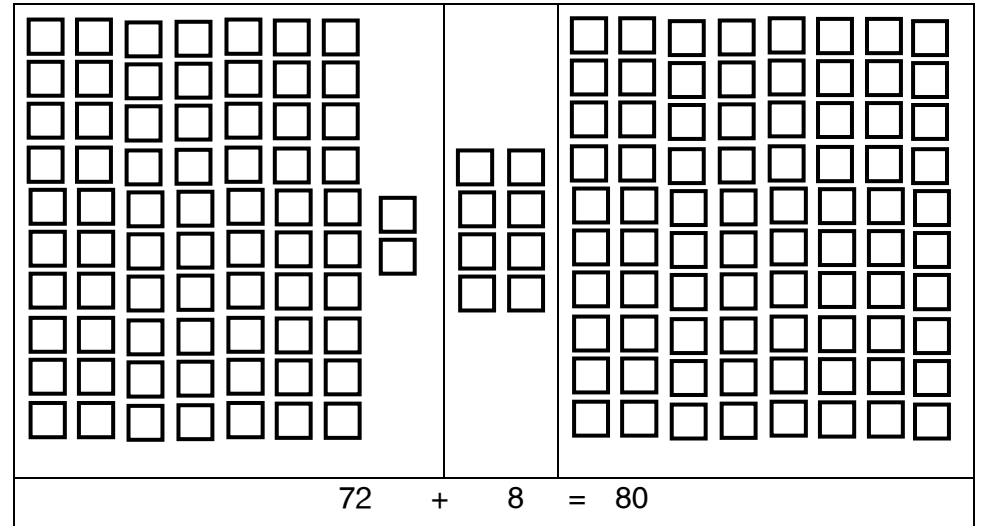
1.4.4 መስሪያ

ተግባር 1.3

1ኛው

$$\begin{array}{r} \text{ሀ. } 72 = 70+2 \\ \quad +8 = 0+8 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} = 70+2 \\ = 0+8 \\ \hline \end{array}$$

80   70+10 = 80 ይመጣል።

$$\begin{array}{r} \text{ለ) } 68 = 60 + 8 \\ \quad +2 = 0 + 2 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 70 \\ 60 + 10 = 70 \end{array}$$

ከላይ በተመለከተው መሰረት ለተማሪዎች ግልፅ ሆኖ ይቅረብ

$$\begin{array}{r} \text{ሐ) } 42 = 40+2 \\ \quad +8 = 0+8 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 50 \\ 40 + 10 = 50 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{መ) } 87 = 80+7 \\ \quad +3 = 0+3 \\ \hline 90 \quad 80+10 = 90 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{አስሉ ሀ. } 63 = 60+3 = 50+13 \\ \quad -8 = 0+8 = -(0+8) \\ \hline 55 \quad 50+5 = 55 \end{array}$$

ሀ)

	<p>ይህን ስምንት የሚያህሉ ሸክላ መቀነስ ቢፈለግ</p>	
$63 - 8 = 55$		

ሌሎችንም ጥያቄዎች በአንደዚህ በሚታይ መልኩ ያሳዩ ተማሪዎቹ አለኝታ እና ብድር የሚሉትን ፅንሰ ሃሳቦች እስኪለሙ ዲቸው።

$$\begin{array}{r} \text{ለ) } 24 = 20+4 = 18+6 \\ \quad -6 = -(0+6) = -(0+6) \\ \hline 18 \quad 18+0 = \underline{18} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{ሐ) } 31 = 30+1 = 22+9 \\ \quad -9 = (0+9) = -(0+9) \\ \hline 22 \quad 22+0 = \underline{\underline{22}} \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl} \text{መ)} & 45 = 40+5 & = (37+8) \\ & \underline{-8} = - (0+8) & = - (0+8) \\ & 37 & 37+0 = \underline{37} \end{array}$$

መልመጃ 1 መ

2 ሀ) ደርሶ መልስ ማለት እጥፍ ማለት ስለሆነ የ7 እጥፍ 14 ኪ.ሜ ይሆናል

ለ) 11 እጥፍ ወይም $11+11=22$ ተጫዎች ናቸው።

1.5 ሁለት ባለ ሁለት አሀዝ መሱ ቁጥሮችን ያለ አለኝታ እና ያለ ብድር መደመርና መቀነስ

ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- ሁለት ባለ ሁለት አሀዝ ቁጥሮችን ያለ አለኝታ መደመር።
- ሁለት ባለ ሁለት አሀዝ ቁጥሮችን ያለብድር መቀነስ።
- ያለ አለኝታ ያለ ብድር በመደመርና በመቀነስ የሚሰሩ የቃላት ጥያቄዎችን መስራት።

1.5.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

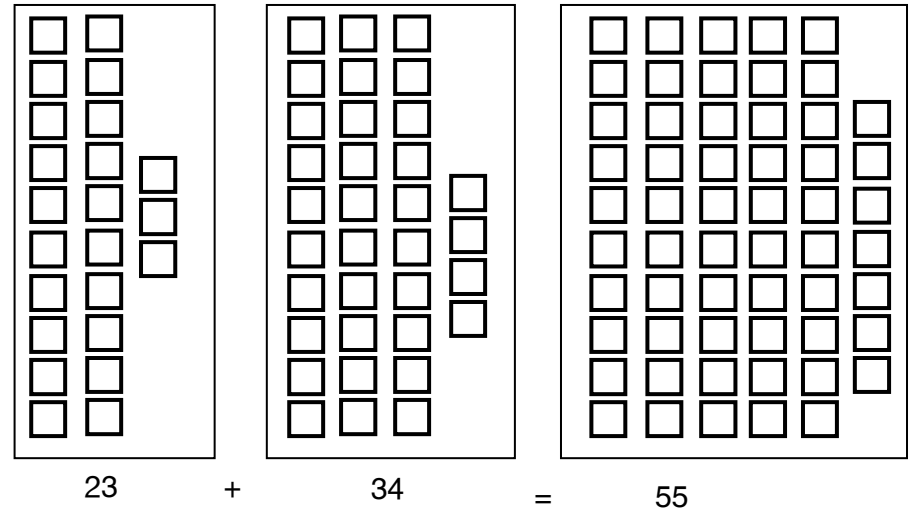
ይህንን ንዑስ ጉዳይ ለማስተማር በተማሪው መማሪያ መዕረፍት ላይ በተጠቀሱት ምሳሌዎችን በማሳየት

የግል የክፍል ስራ ሰርተው እንደያርሙላቸው ቢመቻች በቀላሉ ከአሁን በፊት በተማሯቸው የትምህርት ይዘት ላይ ያላቸውን ተጠቅመው በቀላሉ ማስላታቸውን መፈተሽ አስፈላጊ ነው።

- ሠርቶ በማሳየት ያጠቃሉላቸው

መስመሩ 1 ሆ

1. ሀ) $23 + 34 = 57$

ለ) $61 + 36 = 97$ ከላይ በተገለጸው መሰረት ለተማሪዎች ይቅረብ

ሐ) $70 + 30 = 100$

መ) $61 + 37 = 98$

2. ሀ) $10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10$ ና 1×1

ለ) $10 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1$

ሐ) $1 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10$

መ) $10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1$

ሠ) $10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1$

ረ) $10 \times 10 \times 1 \times 1$

3. ሀ) 37

ለ) ሴ = 13

ወ = 17

ሐ) 11

መ) 20 ና 21

4. ሀ) 23

ለ) 5

1.6. ሁለት ባለ ሁለት አሃዝ ሙሉ ቁጥሮችን በአለኝታ እና በብድር መደመርና መቀነስ

1.6.1 ከንዑስ ርእሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- ሁለት ባለ ሁለት አሃዝ ቁጥሮችን በአለኝታ መደመር መቻል።
- ሁለት ባለ ሁለት አሃዝ ቁጥሮችን በብድር መቀነስ መቻል።

16.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተመር ዘዴና ተግባራት

1.6.3 የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

ተማሪዎች በብድን አደራጅቶ የውይይት መድረክ መፍጠር እንዲተጋገቡ ማድረግ

- የብድን ሥራ በመስራት
- የቤት ሥራዎችን ሰርተው እንዲመጡና ክፍል ውስጥ የጋራ ውይይት
- የቃል ጥያቄዎች

ይህንን ንዑስ ርዕስ ለማስተማርም ሆነ ለመመዘን ከአሁን በፊት ከምንጠቀምባቸው ስልቶች የተለየ ነገር ስለሌለው በተመሳሳይ መንገድ ማስተማር ተገቢ ነው ።

1.6.4 መስሶች

ተግባር 1-4

1.

ሀ) 68

+ 57

125

ለ) 78 = 60 + 18

-29 = - (20 + 9

49   40+9 = 49

$$\begin{array}{r}
 d) \ 18 = 10+8 \\
 \quad +66 \quad +60+6 \\
 \quad 84 \quad 70+14 = 70+10+4 = \underline{84}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 መ) \ 64 = 60 + 4 = 50 + 14 \\
 \quad -29 \quad - (20 + 9) - (20 + 9) \\
 \boxed{35} \qquad \qquad \qquad 30 + 5 = \boxed{35}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 ሠ) \ 73 = 70+3 \\
 \quad +88 = \underline{80+8} \\
 161 \quad 150+11=150+10+1 = \boxed{161}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 ረ) \ 18 = 10+8 = 9+9 \\
 \quad -9 \quad - (0+9) - 0+9 \\
 \boxed{9} \quad 9+0 = \boxed{9}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 ሰ) \ 99 = 90+9 \qquad \qquad \qquad ሸ) \ 39 = 30+8 = 20+18 \\
 \quad +11 = +10+1 \qquad \qquad \quad -29 \quad -(20+9) \quad -(20+9) \\
 110 \quad 100+10 = \boxed{110} \qquad \quad \underline{\underline{9}} \qquad \qquad \underline{\underline{0+9}}
 \end{array}$$

2. 8

3. $45 + 7 = 52$

4. ሀ) 9   ለ) 9   ሐ) 156   መ) 25   ሠ) 24   ረ) 25

1.7. በመደመር እና በመቀነስ እስከ 100 ባሉ ሙሉ ቁጥሮች የሚሰሩ የቃላት ኘርብሌሞች

1.7.1 ከንዑስ እርሱ የማጠበቁ የቃላት መሰከቶች

- ባለ ሁለት አሃዝ ቁጥሮችን መደመርና መቀነስን በመጠቀም ቀላል ጥያቄዎችን ና የቃላት ጥያቄዎችን።
- ሶስት ባለ ሁለት አሃዝ ቁጥሮችን።
- መልስ የሌላቸውን የመቀነስ ጥያቄዎች።

1.7.2 የቃላት ነገር-ብሉጾች ከተጨባጩ አስመ ጋር በማጣጣም ተገንዝበው ከቀላሉ ወደ ከባዱ መፍታት እንዲሰማመዱ እርስዎ ያበረታቷቸው።

ተማሪዎችን የበለጠ ለማገዝ እንዲችሉ ተማሪዎችን በቡድን በማድረግ እንዲወያዩበት በማድረግ የቡድኑ ተወካይ በመሰየም እንዲያብራሩ በማድረግ እንዲበረታቱ ማድረግ።

የሁለቱም ሀሳብ በማጠቃለል የእሳቱን ትምህርት ማብራራት

- የክፍል ስራ መስጠት
- እርማት ማድረግ
- ማጠቃለያ የቤት ሥራ መስጠት

1.7.3 የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተገባራት

የቡድን ስራ መስጠት ስራቸውን በመመልከት በማስተካከል ለውጣቸውን መመዘገብ ይሆናል።

መልመጃ 1 የረ መልሶች

1. ሀ) 62	ሐ. 95	ሠ. 93
ለ. 70	መ. 100	ረ. 96
2. ሀ) 39	ሐ. 49	ሠ. 36
ለ) 48	መ. 15	ረ. 55

1.7.4 መልሶች

ተገባር1.5 መልስ

1. 16 ዶሮዎች+11 ዶሮዎች = 27 ዶሮዎች
2. ሀ) 16 ኩንታል ስንዴ + 15 ኩንታ በቆሎ + 10 ኩንታል አተር = 41 ኩንታል ጥራጥሬ አመረተ።
3. 10 ኪ.ሜ +10ኪ.ሜ = 20ኪ.ሜ
4. 62 + 34 = 96

የምዕራፉ ማጠቃለያ መጠቀሚያ

- ሀ) 1. ሐ) 15
 2. ሀ) 5 ሜትር
 3. ሀ) 8
 4. ለ) 14
 5. ለ) 18
 6. ሀ) $65 = 60 + 5$ መ) $99 = 90 + 9$
    ለ) $78 = 70 + 8$ ሐ) $100 = 90 + 10$
    ሐ) $87 = 80 + 7$
 7. ሀ) $70 - 30 = 40$ ለ) 98   ሐ) $2 \times 14 = 28$
 8. $20 + 20 + 20 = 60$
 9. $45 + 15 = 60$ በግኝት
 10. ሀ) $87 = 80 + 7 = 70 + 17$ ሐ) $92 = 80 + 12$
            $-19 = - (10+9) = (10+9)$ $-64 - (60+4)$
    $60+8 = 68$ $20+8 = \boxed{28}$
    ለ) $98 = 80+18$
            $-79 - (70+9)$
    $10+9 = 19$
 11. ሀ) $\begin{array}{r} 47 \\ + 25 \\ \hline 72 \end{array}$ ለ) $\begin{array}{r} 56 \\ +43 \\ \hline 99 \end{array}$ ሐ) $\begin{array}{r} 87 \\ +12 \\ \hline 99 \end{array}$
 12. 0   10   20   30   40   50
       60   70   80   90   100

ምዕራፍ ሁለት

ማባዛትና ማካፈል እስከ 100

(40ክ/ጊዜ)

መግቢያ

በ1ኛ ደረጃ ትምህርት ውስጥ የሂሳብ ትምህርት ዓብይ ትኩረት ተማሪዎች የማባዛት እና የማካፈል ችሎታ እንዲኖራቸው ማስቻል ነው። በዚህ ምዕራፍ ውስጥ እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ማባዛትና ማካፈል በሰፊው የሚዳሰስ ይሆናል። በውስጡም ሦስት ንዑስ ምዕራፎች የተካተቱ ሲሆን በዋናነት የምዕራፉ ትኩረት እስከ 100 ባሉት ቁጥሮች ላይ ማባዛት እና ማካፈል ማስላትና ውጤታቸውን ማወቅ ይሆናል።

ከምዕራፉ የሚጠበቁ የመማር ማስተማር ወጤቶች፡-

- ያለ ቀሪ በ2ና በ10 እስከ 100 ያሉ ቁጥሮችን ያለ ቀሪ ማካፈል መቻል።
- እስከ 100 ባሉ ሙሉ ቁጥሮች በ0 እና 1 ማባዛትና በ1 ማካፈል መቻል።
- እስከ 100 ባሉ ሙሉ ቁጥሮች በአንድ አሃዝ ቁጥርና በ10 ማባዛትና ማካፈል መቻል።
- በባለ አንድ አሃዝና ለ10 ማባዛትና ማካፈልን በመጠቀም የቃላት ጠያቂዎችን መስራት።

ስምዕራፉ የሚያስፈልጉ የመርጃ መሳሪያዎች

- ባለ ካራ ሰንጠረዥ
- ፍላጎት ካርድ
- አባክስ
- ሻሽ ቦርድ

2.1 ያለ ቀሪ በ2 ና በ10 ማባዛትና ማካፈል ክስሣ

(10ክ/ጊዜ)

2.1.1 ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የበቃት መስኮች

- ብዙታቸው እስከ 100 የሚሆኑትን ሙሉ ቁጥሮች በ2 በ10 ማባዛት መቻል።
- × ምልክት፣ አብዥና ብዙት የመሳሰሉትን የሒሳብ ፅንሰ ሐሣቦች መለየት።
- ያለ ቀሪ እስከ 100 ባሉ ቁጥሮች ለ2 ና ለ10 ማካፈል።
- ማባዛትና ማካፈል በ2ና በ10 በመጠቀም የቃላት ጥያቄዎችን መስራት።

2.1.2 ተማሪዎች የባለ ሁለት ሆሃ ሙሉ ቁጥሮችን ከባለ አንድ ሆሃ ሙሉ ቁጥሮች ጋር በማባዛት መሠረታዊ ፅንሰ ሐሳቦችን በተለያዩ ምሳሌዎች ማስረዳት ይጠበቃል።

የተማሪዎች ግንዛቤ የበለጠ ግንዛቤ ለማስጨበጥ በተግባር 2.1 እና 2.2 ላይ የጠቀሱትን በቡድን በቡድን ተማሪዎች እንዲወያዩ ማድረግ

- የቡድን አንድ ተወካይ የደረሱበትን ድምዳሜ እንዲያብራሩ እድል መስጠት
- የመልመጃ ጥያቄዎችን በመምረጥ የክፍል ስራ በመስጠት ማስተካከያ በመስጠት ተማሪዎችን ያበረታቷቸው
- ቀሪ የመልመጃ ጥያቄዎችን የቤት ስራ ይሥጧቸው።

2.1.3 የምዘና ስልጠናና ዝርዝር ተግባራት

ከመጽሐፍ ተጨማሪ ተግባራትን በማዘጋጀት እንደስሩ ማድረግና መመዘገብ

2.1.4 መስሎች

ተግባር 1.1 መስሎ

1. $1 \times 2 = 2 \times 1 = 2$
2. $2+2 = 2 \times 2 = 4$
3. $2+2+2 = 3 \times 2 = 2 \times 3 = 6$
4. $2+2+2+2 = 4 \times 2 = 2 \times 4 = 8$
5. $2+2+2+2+2 = 5 \times 2 = 2 \times 5 = 10$
6. $2+2+2+2+2+2 = 6 \times 2 = 2 \times 6 = 12$

መስመር 2ሀ

1. ሀ) $6 + 6 = 12$ ወይም $2 \times 6 = 12$
ለ) $9 + 9 = 18$ ወይም $2 \times 9 = 18$
ሐ) $19 + 19 = 38$ ወይም $2 \times 19 = 38$
2. ሀ) $\square \times 2 = 18$
 $\square \times 2 = 9 \times 2$
 $\square = 9$
ለ) $\square \times 2 = 24$
 $\square \times 2 = 12 \times 2$
 $\square = 12$
ሐ) $2 \times \square = 42$
 $2 \times \square = 2 \times 21$
 $\square = 21$
3. ሀ) $(42) \div (24) \div (6) \div (82) \div (94)$
ለ) $(10) \div (12) \div (16) \div (20) \div (30)$
ሐ) $(26) \div (34) \div (48) \div (50)$

መ) $\textcircled{52}$ ፣ $\textcircled{56}$ ፣ $\textcircled{62}$ ፣ $\textcircled{66}$ ፣ $\textcircled{76}$

4. አምስት ይኸውም 32፣ 34፣ 36፣ 38፣ እና 40 ናቸው
5. $47 \times 2 = 94$ እግሮች
6. $36 \times 2 = 72$
7. $42 \times 2 = 84$

በ2 ማካፈል

ይህ ሲባል የተለያዩ ቁሶችን በማስባሰብ እኩል ለእኩል ሁለት ቦታ መመደብ ሲሆን በሒሳብኛው በ2 ማካፈል ማለት ነው።

ለምሳሌ 8 ካሶችን ለሁለተኛው ምድብ ተማሪዎች ቢሰጡ አንዱ ምድብ 4 ካሶች ይደርሱታል ስለሆነም $8 \div 2 = 4$

- 8 - ተካፍይ
- 2 - አካፍይ
- 4 - ድርሻ ይባላል።

መልመጃ 2ስ

1.
  - ሀ) $26 \div 2 = 13$ ምክንያቱም $13 \times 2 = 26$ ወይም $13 + 13 = 26$ ስለሆነ
  - ለ) $30 \div 2 = 15$ ምክንያቱም $15 \times 2 = 30$ ወይም $15 + 15 = 30$ ስለሆነ
  - መ) $16 \div 2 = 8$ ምክንያቱም $8 \times 2 = 16$ ወይም $8 + 8 = 16$ ስለሆነ
  - ሠ) $40 \div 2 = 20$ ምክንያቱም $20 \times 2 = 40$ ወይም $20 + 20 = 40$ ስለሆነ
  - ረ) $44 \div 2 = 22$ ምክንያቱም $22 \times 2 = 44$ ወይም $22 + 22 = 44$ ስለሆነ
  - ሸ) $50 \div 2 = 25$ ምክንያቱም $25 \times 2 = 50$ ወይም $25 + 25 = 50$ ስለሆነ

ሀ)

÷ 2	
36	18
38	19
46	23
48	24
62	31
14	7

ለ)

÷2	
20	10
30	15
40	20
50	25
60	30

መስመሩ 2ሐ

1. ሀ) $20 \div 2$

$$\begin{array}{r} 2 \overline{) 20} = 2 \overline{) 10 + 10} = 2 \overline{) 10} + 2 \overline{) 10} = 10 \end{array}$$

ለ) $18 \div 2 = 2 \overline{) 10 + 8} = 2 \overline{) 10} + 2 \overline{) 8} = 5 + 4 = 9$

ሐ) $40 \div 20 =$

$$\begin{array}{r} 20 \overline{) 40} = 20 \overline{) 20 + 20} = 20 \overline{) 20} + 20 \overline{) 20} = 2 \end{array}$$

መ) $82 \div \square = 41$

$$\square = 82 \div 41$$

$$\begin{aligned} &= \begin{array}{r} 41 \overline{) 82} = \begin{array}{r} 41 \overline{) 41 + 41} \\ = \begin{array}{r} 1 \\ 41 \overline{) 41} \end{array} + \begin{array}{r} 1 \\ 41 \overline{) 41} \end{array} = 2 \end{array} \end{array}$$

$$2. \text{ሀ) } \boxed{25} + \boxed{1} = 26$$

$$\text{ለ) } 66 = 60 + 6$$

$$\begin{array}{c} 2 \\ \hline \end{array} \boxed{60} + \boxed{6} = \begin{array}{c} 30 \\ \hline 2 \\ \hline \end{array} \boxed{60} + \begin{array}{c} 3 \\ \hline 2 \\ \hline \end{array} \boxed{6} = \boxed{33}$$

$$\text{ሐ) } 84 \div 2 = \begin{array}{c} \boxed{40} + \boxed{2} \\ \hline 2 \\ \hline \end{array} \boxed{80 + 4} = \begin{array}{c} \boxed{40} \\ \hline 2 \\ \hline \end{array} + \begin{array}{c} \boxed{2} \\ \hline 2 \\ \hline \end{array} \boxed{4} = \boxed{42}$$

$$3. 24 \div 2 = 12 \text{ ምክንያቱም } 12 \times 2 = 12 + 12 = 24 \text{ ስለሆነ}$$

4. እጥፍ ስባል በ2 ማብዛት ወይም በሁለት ማካፈል

$$40 \div 2 = 20 \text{ ዓመት ምክንያቱም } 20 \times 2 = 40 \text{ ስለሆነ}$$

2.1.2 በ10 ማብዛትና ማካፈል

ይህን ርዕስ ጉዳይ በጥልቀት ከማስተማርዎት በፊት የተማሪዎች የመማር ብቃት በመፈተሽ ተግባር 1.2 ላይ የተቀመጡትን የአስር ብዜቶች በ2 ደቂቃ እንዲወያዩባቸው ያድርጉ የእያንዳንዳቸውን የመማር አቅም ይፈትሹ ራሳቸውን እንዲገልፁና የደረሱበትን መልስ እንዲያብራሩ ያበረታቷቸው።

- የተለያዩ በአስር በአስር ሊታሰሩ ወይም ሊያያዙ የሚችሉ ነገሮችን በመጠቀም ለማሳየት ይሞክሩ

የተግባር 2.2

1. 10	4. 40
2. 20	5. 50
3. 30	

መስመሩ 2መ

1. ሀ) $\square \times 10 = 60$

$\square \times 10 = 6 \times 10$

$\square = 6$

ለ) $10 \times \square = 80$

$10 \times \square = 10 \times 8$

$\square = 8$

ሐ) $\square \times 10 = 10$

$\square \times 10 = 1 \times 10$

$\square = 1$

መ) $10 \times \square = 30$

$10 \times \square = 10 \times 3$

$\square = \underline{3}$

2. ሀ)

×	5	7	8	2	9	10
10	50	70	80	20	90	100

ለ)

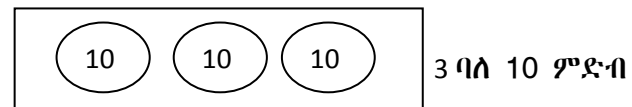
×	3	4	5	6	7	8	10
10	30	40	50	60	70	80	100

በ 10 ማካፈል

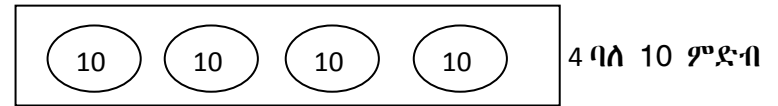
ይህንን ስሌት ለማስረዳት በዋናነት አያይዘው ማሳየት ያለበት ክላይ የ10 ብዜት ግንዛቤ በፈጠሩት መሰረት ሲሆን ተግባር 2.3 ላይ የተዘረዘሩትን ጥያቄዎች ቀድመው እንዲወያዩባቸውና ግንዛቤ በራሳቸው የሚያደርጉበትን መንገድ ያመቻቹ

ተግባር 2.3 መልስ

1. $30 \div 10 = 3$ ምክንያቱም $3 \times 10 = 30$ ስለሆነ ለተጨማሪም 30 መቶችን በ10 በ10 ብንደምራቸው 3 ምድብ ይሆናሉ

2. $40 \div 10 = 4$ ምክንያቱም $4 \times 10 = 40$ ስለሆነ

3. አይችሉም ሊካፈሉ የማይችሉት የ10 ብዜት የሆኑት ብቻ ናቸው እነሱም 10፣ 20፣ 30፣ 40፣ 50፣ 60፣ 70፣ 80 እና 90 ናቸው

መልመላ 2ሠ

- 1. ሀ) $50 \div 10 = 5$ ምክንያቱም $5 \times 10 = 50$ ስለሆነ
- ለ) $70 \div 10 = 7$ ምክንያቱም $7 \times 10 = 70$ ስለሆነ
- ሐ) $100 \div 10 = 10$ ምክንያቱም $10 \times 10 = 100$ ስለሆነ
- መ) $90 \div 10 = 9$ ምክንያቱም $9 \times 10 = 90$ ስለሆነ

2.ሀ) $\square \div 10 = 2$, $\square = 2 \times 10 = 20$ ነው

ለ) $\square \div 10 = 7$, $\square = 7 \times 10 = 70$ ነው

ሐ) $40 \div \square = 4$, $\square = 40 \div 4 = 10$, ምክንያቱም $10 \times 4 = 40$

ስለሆነ

መ) $20 \div \square = 2$, $\square = 20 \div 2 = 10$, ምክንያቱም $10 \times 2 = 20$ ስለሆነ

3.

	$\div 10$
10	1
20	2
40	4
60	6
80	8
100	10

2.2. በ 0 እና በ1 ማባዛት እና በ1 ማካፈል

(8ክ/ጊዜ)

2.2.1 ክንዑስ ርእሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- ሙሉ ቁጥሮችን በ0ና በ1 ማባዛት መቻል።
- ሙሉ ቁጥሮችን በ1 ማካፈል መቻል።

2.2.2 ንዑስ ርእሱን ለማስተማር በመሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

ተማሪዎቹን በመጸሀፍት ተግባራት ላይ የተሰጡትን ጥቂዎች በራሳቸው ተወያይተው የጋራ ግንዛቤ እንዲይዙና እንዲከራከሩባቸው በማድረግ ክትትልና ድጋፍ ማድግና ሀሳባቸውን ተቀብሎ የተሳሳተ ግንዛቤ ይዘው ከሆነ ትክክለኛውን በማብራራት ማሳየት ይሆናል።

2.2.3 የምዘና ስልትና ዝርዝር ተግባራት

ተማሪዎች ከዚህ በፊት በ2 እና በ10 ማባዛት እና ማካፈልን ተምረዋል። በዚህ ንዑስ ርዕስ ደግሞ በዜሮ እና በአንድ ማባዛትና ማካፈልን ይማራሉ። በዚህም መሠረት ተግባር 24 ና 25 ላይ የቀረቡትን ጥያቄዎች በቡድን በቡድን በማስቀመጥ ግንዛቤ እንዲፈጥር በማድረግ በቡድን ተወካዮችን እድል በመስጠት ሀሳባቸውን እንዲያንፀባርቁ ማድረግ

- የግል የክፍል ስራ ማሰራት እና እርማት መስጠት
- የተማሪዎቹን ስራ እየዘሩ መከታተል
- ሰርተው ሲጨርሱ ማጠቃለያ ምላሽ ሠጥተው የእለቱን ትምህርት ማጠቃለል።

የተግባር 2.4 መልስ

1. ማንኛውንም ሙሉ ቁጥር ሲያባዛ ራሱ ዜሮ ይመጣል
2. አዎ
3. አንችልም ምክንያቱም ባዶ ማለት ነው
4. ራሱ ዜሮ ነው

የመስመሩ 2ረ መስክ

ሀ) $60 \times 0 = \boxed{0}$ ሐ) $8 \times 0 = \boxed{0}$ ሰ) $100 \times 0 = \boxed{0}$
 ለ) $7 \times 0 = \boxed{0}$ መ) $0 \times 0 = \boxed{0}$

ስ1 ማዛትና ማካፈል

በዚህ ንዑስ ርዕስ ስር ተማሪዎች ሊገነዘቧቸው የሚገቡ ፅንሰ ሀሳብ ክላይ በ 2.2 ላይ የተብራራ ሲሆን መምህራን ተማሪዎች ከማስረዳት በፊት ተግባር 2.5 ላይ ያሉትን ጥያቄዎች ቡድን እንደ አስፈላጊነቱ በግልም ለጥቂት ደቂቃ በተራ በተራ እንዲያብራሩ ያበረታቷቸው ማጠቃለያ ገለጻ ከሰጧቸው በኋላ ሁለት እና ሶስት ጥያቄዎች በመስጠት ያርሙላቸው እና ይመዘገቡላቸው የእያንዳንዱ ተማሪ የመማር ብቃት ለመገንዘብ ይረዳዎታልና።

ተግባር 2.5 መስክ

1. ራሱ ሙሉ ቁጥር
2. ሙሉ ቁጥር ርሱ ወይም አይለወጥም
3. አይቀይረውም

መስመሩ 2ሽ መስክ

1. ሀ) $1 \times 5 = 5$ ሐ) $(0+3) \times 1 = 3$ ሰ) $(30+0) = 30$
 ለ) $5 \times 1 = 5$ መ) $(2+4) \times 1 = 6$ ረ) $1 \times (0+30) = 30$

2.3 ማባዛትና ማካፈል በ3፣ በ4፣ በ5፣ በ6፣ በ7፣ እና በ9

(22ክ/ጊዜ)

2.3.1 ከንዑስ ርእሱ የሚጠበቁ የበቃት መስኮች

- በ3፣ 4፣ 5፣ 6፣ 7፣ 8 እና 9 እስከ 100 መቁጠር ማስቻል።
- ብዜታቸው እስከ 100 የሚሆኑ ባለ አንድ አሃዝ ከባለ አንድ አሃዝ ጋር ማካዛት ማስቻል።

- ባለ አንድ አሃዝ ማባዛትን በመጠቀም ቀላል የቃላት ጥያቄዎችን መስራት።
- እስከ 100 ባሉ ሙሉ ቁጥሮች በ3፣ 4፣ 5፣ 7፣ 8 እና 9 ያለ ቀሪ ማካፈል ማስቻል።
- ለባለ አንድ አሃዝ ቁጥሮች የማባዛትና የማካፈል ግንኙነቶችን መጠቀም።
- በባለ አንድ አሃዝ ቁጥሮችን በመጠቀም ቀላል የማካፈል የቃላት ጥያቄዎችን መስራት።

2.3.2 ንዑስ ርእሱን ለማስተማር በነመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

አሳታፊ የማስተማር መርህ በመከተል የቡድን ስራዎችን የጥሪጀክት ስራዎችን የቤት ስራዎች እንዲሰሩ ለመምህራቸው እንዲያቀርቡና መምህራን አስፈላጊውን ግብረ መልስ እንዲሰጡበትና እንዲመዘግቡት በማድረግ ማስኬድ ይኖርብናል።

2.3.3 የምዘና ስልትቶችና ዝርዝር ተግባራት፡-

- የቡድን ስራ በመስጠት
- በግላቸው በሰንጠረዥ በመስራት እስከ 100 ያሉ ቁጥሮችን ዘርዝረው የ3፣ የ4፣ የ6፣ የ9 ብዜቶች በተለያየ ቀለም ባለው እስክሮቢቶ እንዲመዘግቡ መስጠትና ማረም

2.3.4 መሰረት

የተግባር 2.6 መልስ

1. አዎን ለምሳሌ 3፣ 6፣ 9፣ 12፣ እያሉ ይቀጥላል።
2. 3 እነርሱም 3፣ 6 እና 9 ናቸው።
3. አይደለም። ምክንያቱም በ3 ተባዝቶ 13 የሚሰጠን ሙሉ ቁጥር ስለሌለ

የመስመሩ 2ቀ መስክ

1. ሀ) $\boxed{1} \times 3 = \boxed{3}$ መ) $\boxed{4} \times 3 = \boxed{12}$
 ለ) $\boxed{2} \times 3 = \boxed{6}$ ሠ) $\boxed{5} \times 3 = \boxed{15}$
 ሐ) $\boxed{3} \times 3 = \boxed{9}$ ረ) $\boxed{7} \times 3 = \boxed{21}$

2. ሀ) $\square \times 3 = 21$ ለ) $\square \times 3 = 24$ ሐ) $3 \times \square = 36$
 $\square \times 3 = 7 \times 3$ $\square \times 3 = 8 \times 3$ $3 \times \square = 3 \times 12$
 $\square = 7$ $\square = 8$ $\square = 12$

መ) $3 \times \square = 39$
 $3 \times \square = 3 \times 13$
 $\square = 13$

በ3 ማካፈል

የተገባር 2.7 መስክ

- አዎን። ምክያቱም የማጣላት ግልብጥ ስሌት ማካፈል ስለሆነ ነው።
- 12፣ 15፣ 18፣ 21፣ 24፣ 27፣ 30፣ 33፣ 36 እና 39 ናቸው።
- 3፣ 6፣ 9፣ 12፣ 15፣ 18፣ 21፣ 24፣ 27፣ 30፣ 33፣ 36 እና 39 ናቸው።

የመስመሩ 2በ መስክ

1. ሀ) $18 \div 3 = \boxed{6}$ ሶስቱ ሳጥኖች ውስጥ 6 ሙዝ መሳል

ለ) $\square \div 3 = 6$

$\square = 6 \times 3$

$\square = 18$ ማካፈል በማባዛት ስለማረጋገጥ 6ቱ ሰዎች

አንድ አንድ ቡድን በመሆን ሶስት ቡድን ይሆናሉ።

ሐ) $30 \div 3 = \boxed{10}$ እያንዳንዱ ምድብ 10 ካሶች ስለሚደርሰው

መ) $\boxed{30}$ $\boxed{36}$ $\boxed{38}$ እና $\boxed{44}$

ሠ)

U	1	2	4	7	9	12	15	17	21	23	30
$U \times 3$	1	6	12	21	27	36	45	51	63	69	90

U	3	6	9	12	15	18	21	24	30	33	33	36	39	42
$U \div 3$	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

2. ሀ)

12	14	16	18	20
22	24	26	28	30
32	34	36	38	40
42	44	46	48	50
51	53	55	57	59
61	63	65	67	69
71	73	75	77	79
81	83	85	87	89
92	94	96	98	100

ለ) 33 የ3 ብዜቶች አሉ። እነሱም

3	6	9	12	15	18	21	24	27
30	33	36	39	42	45	48	51	54
57	60	63	66	69	72	75	78	81
84	87	90	93	96	99			

ሐ) አዎ። ማንኛውም መቁጠሪያ ቁጥር ለራሱ መካፈል ስለሚችል ነው።

2.3.2 በ4 እና በ5 ማባዛትና ማካፈል

ተግባር 2.8 መልስ

1. አይችሉም። ምክንያቱም የተወሰኑት ብቻ መሆን ስለሚችሉ።
2. የ4 ብዜት 4፣8፣12፣16፣20
የ5 ብዜት 5፣10፣15፣20 ብቻ የጋራ ብዜት ነው።
የሁለቱ የጋራ ብዜት 20 በቻ ነው።
3. አይደሉም።

መልመጃ 2ተ መልስ

1. ሀ) $4 \times 2 = 8$ ስምንቱ ኮከቦች ሳጥን ውስጥ ይሳሉ
ለ) $4 \times 4 = 16$ አስራ ስድስቱ አናናሶች ባዶ ሳጥን ውስጥ እንድስሏቸው ያድርጉ።
ሐ) $5 \times 4 = 20$ አሻንጉልቶች በባዶ ሳጥን ውስጥ ይሳሉ።
2. ሀ) $4 \div 4 = 1$ ምክንያቱም $1 \times 4 = 4$ ስለሆነ
ለ) $12 \div 4 = 3$ ምክንያቱም $3 \times 4 = 12$ ስለሆነ
ሐ) $5 \div 5 = 1$ ምክንያቱም $1 \times 5 = 5$ ስለሆነ
መ) $20 \div 5 = 4$ ምክንያቱም $4 \times 5 = 20$ ስለሆነ

3. ሀ)

36

 ፣

28

 ፣

24

 ፣

16

 ፣

12

 ፣

8

 ፣

0

- ለ)

40

 ፣

35

 ፣

20

 ፣

5
---

4. ሀ) $\square \times 4 = 8$ ለ) $\square \times 4 = 16$ ሐ) $4 \times \square = 28$
 $\square \times 4 = 2 \times 4$ $\square \times 4 = 4 \times 4$ $4 \times \square = 4 \times 7$
 $\square = 2$ $\square = 4$ $\square = 7$

መ) $\square \times 5 = 10$ ሠ) $\square \times 5 = 15$ ረ) $\square \times 5 = 25$
 $\square \times 5 = 2 \times 5$ $\square \times 5 = 3 \times 5$ $\square \times 5 = 5 \times 5$
 $\square = 2$ $\square = 3$ $\square = 5$

5. $10 \times 4 = 40$ ችግኞች ይተክላል።

6. $45 \div 5 = 10$ ቡድኖች

7. አንድ ግመል 4 እግር አላት። ስለዚህ $10 \times 4 = 40$ ግመል እግሮች መቁጠር ይቻላል

8. 24፣ 28፣ 32፣ 36፣ 40 እና 44 ናቸው።

9. $14 \times 5 = 70$

2.3.3 በ6፣ በ7፣ በ8 እና በ8 ማባዛት ማካፈል

ተግባር 2.9 መልስ

1. አይቻሉም።

2. አይቻሉም። 3 ለ 3 ማካፈል ይቻላል ነገር ግን 3 ለ 6 ማካፈል ስለ ማይቻል ነው።

መልመጃ 2ሽ መልስ

1. ሀ) $6 \times 6 = \boxed{36}$

ለ) $\boxed{12}$ ፣ $\boxed{18}$ ፣ $\boxed{24}$ ፣ $\boxed{36}$

$$2. \text{ሀ) } \square \times 6 = 42$$

$$\square \times 6 = 7 \times 6$$

$$\square = 7$$

$$\text{ለ) } \square \times 5 = 55$$

$$\square \times 5 = 11 \times 5$$

$$\square = 11$$

$$\text{ሐ) } 8 \times \square = 48$$

$$8 \times \square = 8 \times 6$$

$$\square = 6$$

$$\text{መ) } 6 \times \square = 42$$

$$6 \times \square = 6 \times 7$$

$$\square = 7$$

$$\text{ሠ) } \square \times 5 = 55$$

$$5 \times \square = 5 \times 11$$

$$\square = 11$$

$$\text{ረ) } \square \times 8 = 48$$

$$\square \times 8 = 6 \times 8$$

$$\square = 6$$

$$\text{ሰ) } 10 \times \square = 60$$

$$10 \times \square = 10 \times 6$$

$$\square = 6$$

$$\text{ሸ) } \square \times 10 = 60$$

$$\square \times 10 = 60 \times 10$$

$$\square = 6$$

$$\text{ቀ) } 4 \times \square = 24$$

$$4 \times \square = 4 \times 6$$

$$\square = 6$$

$$3. \text{ 6 ሜትር } \times 8 = 48 \text{ ሜትር}$$

$$4. \text{ 10 } \times 6 = 60 \text{ ተማሪዎች}$$

$$5. \text{ 7 } \times 6 = 42 \text{ ደብተሮች}$$

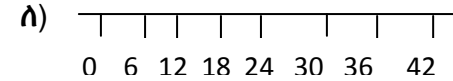
$$6. \text{ አንድ ብቻ እስከ 24 ነው}$$

በ6 ማካፈል

መስመር 2ን መስክ

1. ሀ) $24 \div 6 = 4$ ምድብ ያላቸው እያንዳንዳቸው 6 ማንኪያ ይታያሉ።

የቁጥሮቹ የቅደም ተከተል ልዩነት 6 ነው።

2. ምሳሌ 1

ሀ. $48 \div 6 = 8$ ምክንያቱም $8 \times 6 = 48$ ስለሆነ

ለ. $60 \div 10 = 6$ ምክንያቱም $10 \times 6 = 60$ ስለሆነ

ሐ. $54 \div 6 = 9$ ምክንያቱም $9 \times 6 = 54$ ስለሆነ

መ. $66 \div 6 = 11$ ምክንያቱም $11 \times 6 = 66$ ስለሆነ

ሠ. $72 \div 6 = 12$ ምክንያቱም $12 \times 6 = 72$ ስለሆነ

ረ. $78 \div 6 = 13$ ምክንያቱም $13 \times 6 = 78$ ስለሆነ

ምሳሌ 2

ሀ) $60 \div \square = 6$

$60 \div 10 = 6$ ምክንያቱም $10 \times 6 = 60$ ስለሆነ

ለ) $54 \div \square = 9$

$54 \div 6 = 9$ ምክንያቱም $6 \times 9 = 54$ ስለሆነ

ሐ) $42 \div \square = 6$

$42 \div 7 = 6$ ምክንያቱም $7 \times 6 = 42$ ስለሆነ

መ) $36 \div \square = 6$

$36 \div 6 = 6$ ምክንያቱም $6 \times 6 = 36$ ስለሆነ

ምሳሌ 3. ሀ) $\square \div 6 = 4$

$\square$ 24 $\div 6 = 4$ ምክንያቱም $4 \times 6 = 24$ ስለሆነ

ለ) $\square \div 6 = 6$

$\square$ 36 $\div 6 = 6$ ምክንያቱም $6 \times 6 = 36$ ስለሆነ

ሐ) $\square \div 4 = 6$

$\square$ 24 $\div 4 = 6$ ምክንያቱም $4 \times 6 = 24$ ስለሆነ

መ) $\square \div 6 = 7$

$\square$ 42 $\div 6 = 7$ ምክንያቱም $6 \times 7 = 42$ ስለሆነ

ሠ) $\square \div 6 = 3$

$\square$ 18 $\div 6 = 3$ ምክንያቱም $6 \times 3 = 18$ ስለሆነ

ረ) $\square \div 6 = 10$

$\square$ 60 $\div 6 = 10$ ምክንያቱም $6 \times 10 = 60$ ስለሆነ

3. $60 \div 10 = 6$ ምክንያቱም $6 \times 10 = 60$ ስለሆነ

4. $30 \div 6 = 5$ ምክንያቱም $5 \times 6 = 30$ ስለሆነ

በ7 ማባዛትና ማካፈል

ተግባር 2.10 መልስ

- አይደለም:: ምክንያቱም $2 \times 3 = 6$, $6 \neq 7$
- አይከፈልም የማካፈል ቢሆን ኖሮ የ2 ብዜት ይሆን ነበር::
- 7 እና 14 ናቸው::
- ሰባት ናቸው እነርሱም $7 \div 7 = 1$; $14 \div 7 = 2$; $21 \div 7 = 3$; $28 \div 7 = 4$; $35 \div 7 = 5$; $42 \div 7 = 6$ እና $49 \div 7 = 7$ ናቸው::

መስመሩ 2ኛ መስክ

1. ሀ) $\square \times 7 = 70$

$\square \times 7 = 10 \times 7$

$\square = 10$

ለ) $\square \times 8 = 56$

$\square \times 8 = 7 \times 8$

$\square = 7$

ሐ) $7 \times \square = 70$

$7 \times \square = 10 \times 7$

$\square = 10$

መ) $8 \times \square = 56$

$8 \times \square = 8 \times 7$

$\square = 7$

ሠ) $\square \times 4 = 28$

$\square \times 4 = 7 \times 4$

$\square = 7$

ረ) $4 \times \square = 28$

$4 \times \square = 4 \times 7$

$\square = 7$

2. $7 \times 6 = 42$ ዓመት

3. 9×7 ደብተሮች = 63 ደብተሮች

በ7 ማካፈል

ተግባር 2.11 መስክ

1. 7 (ሰባት) እነርሱም የ7 ብዜቶች ብቻ ናቸው።

7፣ 14፣ 21፣ 28፣ 35፣ 42፣ እና 49 ናቸው።

2. በአንድ ሳምንት ውስጥ 7 ቀናት አሉ። እነሱም ከሰኞ እስከ አርብ 5 ቀናት ቅዳሜና እሁድ ሲጨመሩ 7 ቀናት ይሆናሉ።

መስመሩ 2ኛ

1. ሀ) $42 \div 7 = 6$ ምክንያቱም $6 \times 7 = 42$ ስለሆነ በምስልም እንደተገለጸው 6 ምድቦች እያንዳንዳቸው 7 መቶችን ይዘዋል።

ለ) $28 \div 7 = 4$ ምክንያቱም $4 \times 7 = 28$ ስለሆነ

2. ሀ) $70 \div 7 = \boxed{10}$ ምክንያቱም $10 \times 7 = 70$ ስለሆነ

ለ) $56 \div 7 = \boxed{8}$ ምክንያቱም $8 \times 7 = 56$ ስለሆነ

ሐ) $42 \div 7 = \boxed{6}$ ምክንያቱም $6 \times 7 = 42$ ስለሆነ

መ) $35 \div 7 = \boxed{5}$ ምክንያቱም $5 \times 7 = 35$ ስለሆነ

3. ሀ) $\square \div 7 = 7$, $\square = 7 \times 7 = 49$

ለ) $\square \div 7 = 11$, $\square = 11 \times 7 = 77$

ሐ) $77 \div \square = 7$, $\square = 77 \div 7 = 11$

መ) $\square \div 7 = 12$, $\square = 12 \times 7 = 84$

4. $42 \div 7 = 6$ መጽሐፍት መግዛት ይቻላል።

5. $56 \div 7 = 8$ ደብተሮች ይደርሷቸዋል።

በ8 እና በ9 ማባዛትና ማካፈል

ተግባር 2-12 መልስ

1. አዎን። ሁሉም የ8 ብዜቶች የ2 እና የ4 ብዜቶች ናቸው። ምክንያቱም 8 ለ2 እና ለ4 ካለቀሪ ስለሚካፈል ወይም 8 የ2 እና የ4 ብዜት ስለሆነ

2. አዎን።

3. አይችሉም። ነገር ግን ሁሉም የ6 ብዜቶች የ3 ብዜቶች ናቸው እንዲሁም ሁሉም የ9 ብዜቶች የ3 ብዜቶች ናቸው።

4. አይችሉም።

መልመጃ 2ክ

1. ሀ) $5 \times 8 = \boxed{40}$ ካሬዎቹ ቢቆራረጡ 40 ናቸው።

ለ) 16 እና 24 የ4ብዜቶች ናቸው።

2. ሀ) $64 \div 8 = \boxed{8}$ ምክንያቱም $\boxed{8} \times 8 = 64$ ስለሆነ

ለ) $48 \div 8 = \boxed{6}$ ምክንያቱም $\boxed{6} \times 8 = 48$ ስለሆነ

ሐ) $32 \div 8 = \boxed{4}$ ምክንያቱም $\boxed{4} \times 8 = 32$ ስለሆነ

መልመጃ 2ወ መልስ

1. ሀ) $0 \div 9 \div \boxed{18} \div \boxed{27} \div \boxed{36} \div \boxed{45} \div \boxed{54} \div \boxed{60}$

የ9 ብዜቶች ስለሆኑ 9 እየደመሩ እንዲያስሉት ያድርጉ።

ለ) $8 \times 8 = \boxed{64}$ ካሬዎችን ቆጥረው እንዲደርሱብት ያድርጉ።

2. ሀ) $\square \times 9 = 54$ መ) $\square \times 5 = 45$
 $\square \times 9 = 6 \times 9$ $\square \times 5 = 9 \times 5$
 $\square = 6$ $\square = 9$

ለ) $\square \times 9 = 63$ ሠ) $\square \times 6 = 54$
 $\square \times 9 = 7 \times 9$ $\square \times 6 = 9 \times 6$
 $\square = 7$ $\square = 9$

ሐ) $\square \times 9 = 45$ ረ) $\square \times 7 = 63$
 $\square \times 9 = 5 \times 9$ $\square \times 7 = 6 \times 7$
 $\square = 5$ $\square = 6$

መልመጃ 2ክ መልስ

1. ሀ) $\square \div 9 = 4$

$\square = 4 \times 9$

$\square = 36$

መ) $63 \div \square = 7$

$\square = 63 \div 7$

$\square = 6$

ለ) $\square \div 9 = 7$

$\square = 7 \times 9$

$\square = 63$

ሠ) $36 \div \square = 4$

$\square = 36 \div 4$

$\square = 9$

ሐ) $\square \div 9 = 8$

$\square = 8 \times 9$

$\square = 72$

ረ) $72 \div \square = 8$

$\square = 72 \div 8$

$\square = 9$

2. $90 \div 9 = 10$ ምክንያቱም $9 \times 10 = 90$ ስለሆነ

ማጠቃለያ መልመጃ መልሶች

1. ዜሮ ነው
2. ራሱ መሰሉ ቁጥሩ
3. እጥፍ ማለት በሁለት ማለት ስለሆነ በ2 እናባላለን።
4. 6፣ 12፣ 18 እና 24 ናቸው።
5. ሁለት ናቸው። እነርሱም 20 እና 40 ናቸው።

6. ሀ) 21፣ 28፣ 42 49

ሐ) 27፣ 45፣ 63

ለ) 16፣ 40፣ 48

መ) 40፣ 50 ፣ 60 90፣ 100

7. ሀ) $30 \div 3 = \boxed{10}$ ምክንያቱም $10 \times 3 = 30$ ስለሆነ
 ለ) $40 \div 5 = \boxed{8}$ ምክንያቱም $8 \times 5 = 40$ ስለሆነ
 ሐ) $54 \div 6 = \boxed{9}$ ምክንያቱም $9 \times 6 = 54$ ስለሆነ
 መ) $77 \div 7 = \boxed{11}$ ምክንያቱም $11 \times 7 = 77$ ስለሆነ
 ሠ) $80 \div 8 = \boxed{10}$ ምክንያቱም $10 \times 8 = 80$ ስለሆነ
 ረ) $90 \div 9 = \boxed{10}$ ምክንያቱም $10 \times 9 = 90$ ስለሆነ
 ቀ) $100 \div 10 = \boxed{10}$ ምክንያቱም $10 \times 10 = 100$ ስለሆነ

8. $80 \div 8 = 10$ ምክንያቱም $10 \times 8 = 80$ ስለሆነ

9. $8 \times 3 = 24$

10. $8 \times 11 = 88$

11. $102 \div 6 = 17$ ምክንያቱም $17 \times 6 = 102$ ስለሆነ

12. $11 \times 9 = 99$ ችግኞችን መትከል ችሏል።

13. $9 \times 4 = 36$ ዓመት ነው።

ምዕራፍ ሶስት

ሰኔ

(10 ክፍለ ጊዜ)

መግቢያ

በ1ኛ ደረጃ ትምህርት ውስጥ የሂሳብ ትምህርት ዓብይ ትኩረት ተማሪዎች የልኬት ግንዛቤ እና አሀዶችን ምንነት መለየት ማስቻል ነው። በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የልኬትን ግንዛቤ በማስጨበጥ በሰፊው የተለያዩ የልኬት አሀዶችን በመዳሰስ እና የአሀዶችን ስሌት የሚዳስስ ይሆናል። በውስጡም ስድስት ንዑስ ምዕራፎች የተካተቱ ሲሆን በዋናነት የምዕራፉ ትኩረት የርዝመት፣ የይዘት፣ የክብደት መለኪያዎችን ፅንሰ ሀሳብ ማስጨበጥ እና መደመር እና መቀነስ በመጠቀም የልኬት መስፈሪያ አሀዶች ማስላት ይሆናል።

የምዕራፉ የመማር ወጤቶች

- ርዝመትን ለመለካት ሳንቲ ሜትርና ሜትርን መጠቀም።
- ተመሳሳይ የመለኪያ አሃድ(ምድብ) ያላቸውን ርዝመቶች መደመርና መቀነስ ማስቻል።
- የይዘት መጠንን ለመለካት ሊትር አሃድን መጠቀም።
- ሊትር አሃድን በመጠቀም መደመርና መቀነስ መቻል።
- ክብደትን ለመለካት የኪሎግራም አሃድን መጠቀም።
- ኪሎ ግራም አሃድን በመጠቀም መደመርና መቀነስ መቻል።

ምዕራፉን ለማስተማር በዋናነት የሚያስፈልጉ የትምህርት መሣሪያዎች

- የተለያዩ ማስመሪያ - የብረት ኪሎ
- ሜትሮች - ከአካባቢያችን የሚገኙ እንደ ገመድ
- ሊትር - ክር የመሳሰሉት
- በሊትር የተከተካከሉ ጆግ - ባልዲ
- ሚዛን - ሲኒ መለኪያ ወዘተ ያገለግላሉ

3.1 ርዝመትን በሳንቲ ሜትርና በሜትር መለካት

(2ፍለ ጊዜ)

3.1.1 ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ መስኮች

- ማስመሪያን በመጠቀም በሳ.ሜትር ርዝመትን መለካት።
- በሜትር ርዝመትን መለካት።
- ሳ.ሜ እና ሜ ምልክቶችን መለየት።
- የሜትርና ሳ.ሜትር ግንኙነት በመለየት ማብራራት።

3.1.2 የርዝመት መለኪያ አህዶችን ዝምድና በአንደኛ ክፍል የሂሳብ ትምህርት የተማሩትን በመከሰስ በማስታወስ ያነቃቁ

- በመቀጠልም ተግባር 3.1 እንዲያከናውኑ በቡድን በቡድን ይመድቧቸው።
- የቡድን ተወካዮችን በተራ በተራ በማስነሳት እንዲገልፁ ያድርጉ።
- ምላሻቸውንም በማመስገን ማስተካከያ የሚያስፈልጓቸውን በማስተካከል ዋናውን ጭብጥ ያስጨብጧቸው።

3.1.3 የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

በየንዑስ ርዕሱ የተቀመጡትን ተግባር ተኮረ ጥያቄዎችን መተግበራቸውን የእያንዳንዱ ተማሪ ብቃት መፈተሽ አስፈላጊ ነው። ከተፈተሽ በኋላ የትምህርቱን አቀራረብ እንደተማሪዎቹ የመማር ፍጥነት ማጣጣምና ያሳዩትን የባህርይ ለውጥ መገምገሙና መመዝገቡ ጠቀሚ ነው።

3.1.4 መልሶች

ተግባር 3.1 መልስ

1. ሜትር ይዘው እንዲመጡና እንዲለኩ ቢደረግ በጣም ጥሩ ነው።
2. ቁመቱን ወርዶ እንዲለኩና እንዲመዘገቡ ካደረጉ በኋላ በትክክል የለኩትን ተማሪዎች በማስነሳት ሌሎችን እንዲያሳዩ ቢያደርጉ የተሻለ ነው።
3. ሳንቲ ሜትር እና ሚሊ ሜትር እንዲሁም ሜትር የሚሉ ዝረምድናቸውን ያሳያሉ።

መልመጃ 3U መልስ

1. መምህር እባክዎ ሜትር በማምጣት እንዲለኩ ወይም እየለኩ ቢያሳዩ የተሻለ ነው እንደየ አካባቢው ርዝመቱ ይለያያል።
2. ተመሳሳይ ስለሆነ ሜትር ይዘው በመምጣት እየለኩ ቢያሳዩ።
3. ሁሉም እንደየአካባቢው ይለያያል ነገር ግን ሁሉንም አንድ የሚያደርገው ተማሪዎች በአካባቢያቸው የሚገኙ ቁሶችን መለካት ልምዳቸውን ያዳብራል ተግባር ተኮር በመሆኑም ያነቃቃቸዋል።
4. አሁንም ተማሪዎች በቡድን እንዲከፍሉት እና እንዲመዘገቡት ያድርጉ።
5. ይህን ጥያቄ የቤት ስራ አድርገውት ሙሉ በሙሉ በተግባር ለክተው እንዲመጡ ማድረግና መከታተል ግብረ መልስ መስጠት ይጠበቅብዎታል።

3.2. በሳንቲ ሜትር እና በሜትር የተገለጹ ርዝመቶችን መደመርና መቀነስ

(2ክ/ጊዜ)

3.2.1 ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- ተመሳሳይ አሀድ ያላቸውን ርዝመቶች መደመር።
- ተመሳሳይ አሀድ ያላቸውን ርዝመቶች መቀነስ።

3.2.2 ይህን ንዑስ ርዕስ ተግባር 3.5 ላይ የተቀመጡ ጥያቄዎችን በቡድን በቡድን እንዲወያዩ ያድርጉ

- ከየቡድኑ በተወካዮቸው አማካኝነት የተደረሱበትን እንዲያንፀባርቁ ያድርጉ
- የሁሉንም የቡድኖች ሀሳብ ከተሰማ በኋላ ተማሪዎችን በማመስገን ትክክል ያልተመለሱ ካሉ በማስተካከል በግልፅ ያብራሩ
- ካብራሩላቸው በኋላ ጊዜዎችን መጥነው የተመረጡ ጥያቄዎችን የክፍል ስራ በግላቸው እንዲሠሩ ተከታትለው እርማት ይስጡ አስፈላጊውንም የውጤት ምዝገባ ያካሂዱ።
- ተጨማሪ የቤት ስራ በመስጠት የእለቱን ትምህርት ያጠናቁ።

3.2.3 የመመዘኛ ስልተኛና ዝርዝር ተግባራት

ተግባር 3.2 ላይ የተቀመጡትን በቡድን እንዲወያዩ በማድረግና ምላሻቸውን በመመዘገብ ተማሪዎች የመለየት ስራ በመሰራት እንዲሁም በክፍል ውስጥ የቃል ጥያቄ በመጠየቅ

3.2.4 መልሶች

ተግባር 3.2 መልስ

1. ይችላል

2. ይችላል

መልምጃ 3ስ መልስ

1. ሀ) $15\text{ሜትር} + 5\text{ሜትር}$
 $= (15+5) \text{ሜትር}$
 $= 20 \text{ሜትር}$

መ) $40\text{ሜ}-10\text{ሜ}$
 $= (40-10) \text{ሜ}$
 $= 30 \text{ሜ}$

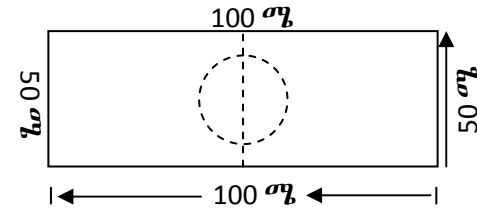
ለ) $75\text{ሜ}+10\text{ሜ}$
 $= (75+10)\text{ሜ}$
 $= 85\text{ሜ}$

ሠ) $50\text{ሜ}-20\text{ሜ}$
 $= (50-20)\text{ሜ}$
 $= 30\text{ሜ}$

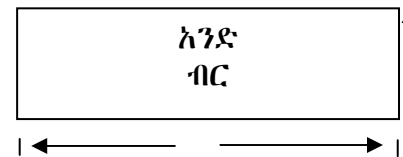
ሐ) $12\text{ሳ.ሜ}+13\text{ሳ.ሜ}$
 $= (12+13)\text{ሳ.ሜ}$
 $= 25\text{ሳ.ሜ}$

ረ) $70\text{ሳ.ሜ}-40\text{ሳ.ሜ}$
 $= (70-40)\text{ሳ.ሜ}$
 $= 30\text{ሳ.ሜ}$

2. ሀ) 4ሜ + 2ሜ ከ50 ሳ.ሜ
 4ሜ ከ50ሳ.ሜ
 ለ) 100 ሜ+50ሜ+100ሜ +50ሜ
 300 ሜትር ይሆናል።

ሐ) እንደተማሪዎች አለካክ መልሱ ይለያያል።

መ) እንደየ ት/ቤቱ ሊለያይ ይችላል።

3.3 ይዘትን በሊትር መሰካት

(1ክፍለጊዜ)

3.3.1 ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- ይዘትን በሊትር መለካት።
- ይዘትን በሊትር ማነፃፀር።

3.3.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

3.3.3 የምዘና ስልተኛና ዝርዝር ተግባራት

በተግባር 3.3 ላይ የተገለፁትን ተግባር ቀድመው እንደያከናወኑ ማድረግና በመደገፍ መለየት ይችላል።

3.3.4 መስሪያ

ተግባር 3.3

1. የተለያዩ መልስ ሊኖረው ይችላል። ለምሳሌ በመለኪያ፣ በሊትር፣ በጆግ፣ በሲ.ኒ ወዘተ ሊለካ ይችላል።
2. መምህር ይህን ተግባር ለመተግበር ተማሪዎቹ ይዘው የሚመጧቸውን የተለያዩ ይዘት ያላቸውን ውሃ በመቅዳት እንዲገምቱ ቢያደረጉባቸው የፈሰሰ ይዘት ፅንሰ ሀሳብ ግልፅ ይሆንላቸዋል።
3. ከተቻለ ክፍል ውስጥ ለክተው ሪፖርት እንዲያደርጉ ቢደረግ

3.4. በሊትር የተገለጹ ይዘቶችን መደመርና መቀነስ

(2 ክ/ጊዜ)

3.4.1 ክንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- ይዘትን በሊትር መደመር።
- ይዘትን በሊትር መቀነስ።

3.4.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

ይህን ንዑስ ርዕስ የይዘት አሀዶችን ተጠቅመው ተማሪዎች በግል ወይም በቡድን እንዲሰሩና የተግባር ጥያቄዎችን እንዲለማመዱ ማድረግ ያስፈልጋል።

3.4.3 የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

የተለያዩ ጥያቄዎችን በማዘጋጀት እንዲሰሩ ያድርጉባቸው።

3.4.4 መስሪያ

ተግባር 3.4

በተመለከተ ተማሪዎቹ ስለ ይዘት በተሻለ ደረጃ ግንዛቤ እንዲይዙ ከአካባቢያቸው የሚገኙትን የፈሳሽ ይዘት መለኪያዎችን እንዲያስተውሉ በማድረግና እንዲወያዩ እድል መፍጠሩ ተገቢ ነው።

የመስመሩ 3ሐ መስሎች

- 1. ሀ) 28ሊ. ሐ) 11ሊ.
     ለ) 47ሊ. መ) 20ሊ.
- 2. ሀ) $8ሊ. + 8ሊ. + 10ሊ. = 26ሊ.$
     ለ) $2 \times 25ሊ. = 50ሊ.$
     ሐ) $3 \times 20ሊ. = 60ሊ.$
     መ) $25ሊ. - 6ሊ. - 7ሊ. = 12ሊ.$

ተግባር 3.5 መልስ

- 1. ኪሎ ግራም ምድብ ሲሆን መለኪያው ሚዛን ይባላል
- 2. ሚዛን (Beam balance) ይባላል።
- 3. ሊለያዩ ይችላል የተለያዩበት ድንጋዮች ከሆኑ።
- 4. ሚዛን የሚገኝበት አካባቢ ከሆነ ተመዝነው ሪፖርት ያድርጉ።
- 5. ከክብዳችሁ ጠይቁ ክሰውነት ማጎልመሻና ጤና መምህራችው ተረዱ።
- 6. ይለኩና ይግለጹ።

3.5.ክብደትን በኪሎ ግራም መለካት

(2 ክፍለጊዜ)

3.5.1 ክንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- ኪሎ ግራም በመጠቀም ክብደትን መለካት።
- ክብደትን በኪሎግራም ማነፃፀር።

3.5.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

ይህ ንዑስ ርዕስ የክብደት መስፈርያ አሀድ ከመሆኑ በስተቀር ተማሪዎች ለክተው ያገኛቸውን ውጤቶች መደመር መቀነስ አዲስ አይደለም በመሆኑም በተግባር 3.6 ላይ ያሉትን ተግባራት እንዲያከናውኑ በማድረግ የግንዛቤ ደረጃቸው ማየት ይችላል።

የማስተማር ስነ ዘዴ እና ስለመመዘን ስልቱ ከአሁን በፊት የተጠቀሱ ንዑስ ርዕሶች ላይ የተዘረዘሩትን ሁሉ መከተሉ አማራጭ የሌለው ጉዳይ ነው።

3.5.3 የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

ተማሪዎች ይኸንን ንዑስ ርዕስ እንደጨረሱ የተለያዩ የመልመጃ ጥያቄዎችን በቡድን ወይም በግል እንዲሰሩ ይስጧቸው።

- የግል ስራውን እርማት ይስጡ
- በመጨረሻም የእለቱን ትምህርት አጠር አድርገው ያጠቃሉ።

3.5.4 መስሶች

ተግባር 3.6 መስሶ

1. አይገኝም።
2. አይገኝም።

መስመጃ 3መ

1. ሀ) $6ግ + 4ግ = (6+4)ግ = 10ግ$
ለ) $12 ኪ.ግ + 4 ኪ.ግ = (12+4) ኪ.ግ = 16 ኪ.ግ$
ሐ) $15 ኪ.ሜ + 24 ኪ.ሜ = (15+24) ኪ.ግ = 39 ኪ.ግ$
2. $80 ኪ.ግ - 20 ኪ.ግ = 60 ኪ.ግ$
3. $15ኪ.ግ + 10 ኪ.ግ = 25 ኪ.ግ$

3.6. በኪሎ ግራም የተገለጹ ክብደቶችን መደመርና መቀነስ

(1ክፍለ ጊዜ)

3.6.1 ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- ክብደትን በኪሎግራም መደመር።
- ክብደትን በኪሎግራም መቀነስ።

3.6.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

ከንዑስ ርዕስ 3.5 ጋር ተመሳሳይነት ስላላቸው የንዑስ 3.5 ነጥቦችን መጠቀም ይቻላል።

3.6.3 የምዘና ክፍትና ዝርዝ ተግባራት

ከንዑስ ርዕስ 3.5 ጋር ተመሳሳይነት ስላላቸው የንዑስ ርዕስ 3.5 ነጥቦችን ይጠቀሙ፡፡

የምዕራፉ ማጠቃለያ መልሶች

1. ሀ) ሀሰት   ለ) እውነት   ሐ) ሀሰት   መ) እውነት
2. ሀ) መ   ለ) ለ
3. $25 \times 2 = 50$ ለ.
4. $20 \text{ኪ.ግ} + 24 \text{ ኪ.ግ} = 44 \text{ ኪ.ግ}$
5. 3×4 ለ. = 12 ለ.ትር
6. 10 ለ. $\times 5 = 50$ ለ.ትር
7. ሀ) 110 ሜ   መ) 100 ሜ   ሸ) 99 ለ.
          ለ) 99 ሜ   ሠ) 80 ሜ   ቀ) 100 ለ.
          ሐ) 95 ሜ   ረ) 100 ሜ
8. ሀ) 80 ሜ   ሐ) 71 ኪ.ግ   ሠ) 64 ለ.   ሸ) 46 ለ.
          ለ) 80 ሜ   መ) 47 ኪ.ግ   ረ) 49 ለ.

ምዕራፍ ስራት

የክፍልፋዮች ፅንሰ ሀሳብ መግቢያ

(ፊት ለፊት)

መግቢያ

በ1ኛ ደረጃ ትምህርት ውስጥ የሂሳብ ትምህርት ዓብይ ትኩረት ተማሪዎች የክፍልፋዮችን ፅንሰ ሀሳብ እንዲኖራቸው ማስቻል ነው። በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ግማሽ፣ ሩብ፣ ሲሶ ክፍልፋዮችን እና የሙሉ ነገር ክፍልፋዮችን ፅንሰ ሀሳብ በስፋት የሚዳስስ ይሆናል በውስጡም ሦስት ንዑስ ምዕራፎች የተካተቱ ሲሆን በዋናነት የምዕራፍ ትኩረት ተማሪዎች የክፍልፋዮችን ፅንሰ ሀሳብ እንዲገነዘቡ ለማስቻል በተለያዩ የሙሉ ነገር ክፍልፋዮችን እንዲለዩ ማድረግ ይሆናል።

የምዕራፉ የመማር ወጤቶች

- የአንድ ነገር ግማሽንና ሩብን መለየት።
- ነገሮችን በሲሶ መከፋፈል መቻል።
- የሙሉ፣ ግማሽ፣ ሲሶና ሩብን ግንኙነት መግለፅ።
- የግማሽ ሩብና ሲሶ ክፍልፋዮችን በምልክት መጻፍ።

➤ ምዕራፉን ለማስተማር በዋናነት የሚያስፈልጉ የትምህርት መሣሪያዎች

- የተለያዩ ከካርቶን የተዘጋጁ ክቦች
- ብርቱካን
- ማስመሪያዎች
- ቢላዋ/መቀስ
- ከለር ቾክ
- ገመድ
- የክብ ማክበቢያ
- የተለያዩ ርዝመት ያቸው ሽቦ

4.1. ግማሽ እና ሩብ ክፍልፋዮችን ክስሳ

4.1.1 ከንዑስ ርዕሰ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- ነገሮችን ግማሽ በስዕል ያሳያሉ።
- የነገሮችን ሩብ በስዕል ያሳያሉ።

- በስዕል የግማሽንና የሩብን ግንኙነት ያሳያሉ።
- የነገሮችን ግማሽና ሩብ በስዕል ይደምራሉ።

4.1.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

ይህንን ንዑስ ርዕስ ከአሁን በፊት ስናያቸው ከነበሩት ትምህርቱ ለየት ያለ ከመሆኑ የተነሳ በጥንቃቄ የተዘጋጁ የተለያዩ ማስተማሪያ ስነ ዘዴዎችን መጠቀም አለብን በሰርቶ ማሳያ ስነ ዘዴን፣ ገለጻን፣ አስታፊ የመማር ማስተማርን በማቀናጀት በየርዕሶቹ በተሻለ ዝግጅት በማድረግ የተማሪዎችን ግንዛቤ ማሳደግ ይኖርብናል።

4.1.3 ተማሪዎች በአንደኛ ክፍል ትምህርታቸው የሚያውቁትን የክፍልፋዩች ዕንስ ሀሳብ ያስታውሷቸው

- ወደ ዋናው ዝርዝር ተግባር ከመግባትም በፊት ተግባር 4.1 ላይ የተዘረዘሩትን ጥያቄዎች በቡድን በቡድን በመመደብ አጠር ላለ ጊዜ እንዲሰሩ ያመቻቹ።
- በተመረጡ የቡድን ተወካዮች የደረሱበትን እና ያንሸራሸሩትን ሀሳብ እንዲያስረዱ ያድርጉ።
- ለተሰጡት ማብራሪያዎች ላይ ተማሪዎች ያመስግኑ፣ ያበረታቱ።
- ቀጥለው ሰፊ ያለ ማብራሪያ እና ምሳሌ ይስጡ።
- የክፍል ስራ እና የቤት ስራ እንዲሰሩ ያድርጉ።
- የዕለቱ ትምህርት ዋና ዋና የክፍልፋይ ዕንስ ሀሳቦች በማጠቃለል ይሠናበቱ።

4.1.4 መልሶች

ተግባር 4.1 መልስ

1. እኩል በእኩል በማጠፍ እና የታጠፉበትን በመክፈል።
2. ግማሽ

መልመጃ 4ሀ. መልስ

- 1. ሀ) ግማሽ (1/2)
ለ) ¼ (አንድ አራተኛ)
- 2. ሀ) 4 (አራት)   ሐ) ሁለት
ለ) ግማሽ   መ) 2(ሁለት ሩቦች)

4.2 ሲሶዎች

(2 ክ/2ዜ)

4.2.1 ክንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- የነገሮችን ሲሶ በስዕል ማሳየት።

4.2.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

ይህ ንዑስ ርዕስ ቁልፍ ሀሳቡ የአንድ ሙሉ ነገርን ሶስት እኩል ቦታ በመክፈል አንዱ ክፍል የሚወክል ክፍልፋይ ላይ ያጠነጠነ በመሆኑ የምንጠቀመው መረጃ መሳሪያዎች የምንከተለው የማስተማሪያ ስልት እንዲሁም የምዘና ስልት እንዲሁም የምዘና ስልታችን ከ4.2 ላይ ከተጠቀምነው ተመሳሳይ ይሆናል።

4.2.3 የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

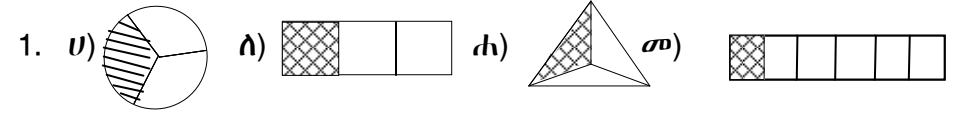
ተማሪዎች ሲሶዎችን በተመለከተ የተለያዩ ጥያቄዎችና የቡድን ሥራዎችን በማዘጋጀት በመስጠጥ ያሠሯቸው።

4.2.4 መልሶች

ተግባር 4.2 መልስ

- 1. 1/3 ኛው
- 2. 1/3 ኛውን

መልመጃ 4ሰ መልስ

2. ሀ) 3 (ሶስት)
ለ) አንድ

4.3 የአንድ መስጠት ነገር ክፍልፋዮች

(2 ክፍለ ጊዜ)

4.3.1 ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- የነገሮችን ሲሶ በስዕል ማሳየት።
- የሙሉና የግማሽ የሩብና የሲሶን ግንኙነት መለየት።
- የግማሽን፣ ሩብን፣ ሲሶን ምልክት መጻፍ።

4.3.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

አሳታፊ የማስተማር ስነዘዴን በመተግበር ተማሪዎችን በተግባር እንዲያሳዩ በማድረግ ማቅረብ።

4.3.3 የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

ከንዑስ ርዕሱ ገለፃ በፊት በተዘጋጁ ተግባራት ላይ የራሳቸውን ግንዛቤ እንዲያፈልቁ በማድረግ የመማር ብቃታቸውን በመረዳት ሰርቶ ማሳያ ሞዴሎችን በማሳየት ተጨባጭ ማድረግና የቡድን ሥራ እና የቤት ስራዎችን በመስጠት ከካርቶንና ከተለዩ እቃዎች በመጠቀም ግማሽ፣ ሲሶ፣ ሩብ፣ አራተኛ እና አንድ አራተኛ ክፍልፋዮች እንዲሰሩ በማድረግ መመዘገብ።

4.3.4 መስሶች

ተግባር 4.3 መስሶ

1. በአንድ ሰው ምክንያቱም ክፍልፋይ ሲባል ሙሉ ነገሩ ያንሳል
2. አሁንም ብርቱካት ከተከፋፈለ መጠኑ እያነሰ እንደሚሄድ እንዲገነዘቡ ከማድረግ አንጻር ስለሆነ ሌሎችንም በመጥቀስ እና በጥያቄ መልስ በማቅረብ አሳታፊ ማድረግ ተገቢ ነው።
3. ግማሽ   4. 1/4ኛ   5. 1/3ኛው

መስመሩ 4ሐ መስሶ

ሀ) ሩብ	መ) ሲሶ (1/3ኛ)
ለ) 2/3ኛ	ሠ) ግማሽ (1/2ኛ)
ሐ) 3/4ኛ	

ማጠቃለያ መስመሮች መስሶ

1. ስ
2. ሐ
3. ስ
4. ስ
5. 2 ሙሉ
6. 2 ሙሉ
7. $\frac{2}{6} = \frac{1}{3}$
8. 3/4ኛው
9. 1/4ኛ
10. 4 ሳ.ሜ ምክንያቱም የ12 ሲሶ 4

ምዕራፍ ስምስት

ሙሉ ቁጥሮች እስከ 1000

(12 ክፍለ ጊዜ)

መግቢያ

በ1ኛ ደረጃ ትምህርት ውስጥ የሂሳብ ትምህርት ዓብይ ትኩረት ተማሪዎች ሙሉ ቁጥሮችን የማባዛትን የሙሉ ቁጥሮችን የቤት ዋጋ ግንዛቤ እንዲኖራቸው ማስቻል ሲሆን በዚህ ምዕራፍ ውስጥ እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን የማባዛት ችሎታ እና የቤት ዋጋን በመለየት ግንዛቤ እንዲይዙ በሰፊው ማስዳሰስ ይሆናል። በውስጡም አራት ንዑስ ምዕራፎች የተካተቱ ሱሆን በዋናነት የምዕራፉ ትኩረት እስከ 1000 ባሉት ሙሉ ቁጥሮች ብዜትን ማስላት የቁጥር ቤትን መለየት እና ሙሉ ቁጥሮችን ማወዳደር ይሆናል።

የምዕራፍ የመማር ወጤቶች

- ከ1000 የሚያንሱ የ100 ብዜቶችን መለየት።
- ሙሉ ቁጥሮችን ከ101 እስከ 1000 ማንበብና መጻፍ።
- እስከ 1000 የሉ ቁጥሮችን የቤት ዋጋ መግለፅ።
- እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን “<”, “>” እና “=” ያሉ ምልክቶችን በመጠቀም ማወዳደር።

ምዕራፉን ለማስተማር በዋናነት የሚያስፈልጉ የትምህርት መሣሪያዎች

- አባክስ
- ቻርት
- የ10 እና የ100 ብዜት ሠንጠረዥ
- ፍላሽ ካርድ
- ሻሽ ቦርድ

5.1. የ100 ብዜቶች

5.1.1 ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- እስከ 1000 ያሉ የ100 ብዜቶችን መዘርዘር።
- የ100 ብዜቶችን ወደ ተደማሪዎች ማካፈል።
- የ100 ብዜቶች በቃላቸው ያነባሉ ብሎም መጻፍ።
- ባለ አንድ አሃዝ ቁጥርና የ100 ብዜቶችን መደመር።

5.1.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

ይህን ምዕራፍ የመማር ውጤቶች ለማሳካት የምንጠቀመው ስነ ዘዴ አሳታፊ የመማር ማስተማር መርህን የተከተለ መሆን አለበት በመሆኑም በየንዑስ ርዕሶቹ መግቢያ ላይ ተማሪዎች እንዲወያዩባቸው መነሻ የሚሆን ተግባራት ተቀምጠዋል ሆኖም እንደየአስፈላጊነቱን እንደተማሪዎቹ የአቀባበል ብቃት የተለያዩ ጥያቄዎችን እና ማወያያ ሃሳቦችን በማቅረብ አሳታፊ ማድረግ ተገቢ ነው።

5.1.3 የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

በየንዑስ ርዕሶቹ መግቢያ ላይ ያሉትን ተግባራት ተማሪዎች እንዲወያዩበት በማድረግ የተማሪዎች የግንዛቤ ደረጃ በማጤተን በተለያዩ የምዘና ዘዴዎችን ለመመጠቅ ይረዳል።

5.1.4 መስሶች

ተግባር 5.1 መስሶ

1. 10 አስሮች
2. ሁለት
3. ሁለት
4. ሶስት
5. 100፣ 200፣ 300፣ 400፣ 500፣ 600፣ 700፣ 800፣ 900 ወይም 9 ናቸው።

መልመጃ 5ሀ መልስ

1. ሀ) $3 \times 100 = 360$
ለ) $4 \times 100 = 400$
ሐ) $300 \div 400 \div 500 \div 600$
መ) $800 \div 700 \div 600 \div 300 \div 100$
2. ሀ) ስድስት መቶ   መ) አምስት መቶ
ለ) አንድ መቶ   ሠ) አንድ ሺህ
3. ሀ) 300   ለ) 1000
ሐ) 600   መ) 800
4. ሀ) $7 \times 100 = 100 + 100 + 100 + 100 + 100 + 100 + 100$
ለ) $1000 = 10 \times 100 = 100 + 100 + 100 + 100 + 100 + 100 + 100 + 100 + 100 + 100$
5. ለ) $800 + 100$ ምክንያቱም $8 + 1 = 9$
ሐ) $300 + 100$ ምክንያቱም $3 + 1 = 4$
6. ሀ) $600 = \underline{500} + 100$ ሐ) $200 \ 100 + \underline{100}$
ለ) $1000 = \underline{900} + 100$

5.2. መስ ቁጥሮች 101 - 1000

(4ክ/2ዜ)

5.2.1 ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- ባለ ሶስት አሃዝ ቁጥሮችን ወደ 100 ብዜት ቁጥርና ባለ አንድ አሃዝ ቁጥር ማካፈል።

5.2.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማ ዘዴና ተግባራት

ተማሪዎችን በግላቸው ወይም በቡድን በቡድን በመመደብ የተሰጡትን የተግባር ሥራዎችና መልመጃዎች እንዲሰሩ ያበረታቷቸዋል።

5.2.3 የምዘና ስልቶችና ዝርዝ ተግባራት

የተለያዩ ጥያቄዎችን በማዘጋጀት የቤት ሥራና የክፍል ሥራ ይስጧቸው።

5.2.4 መስሶች

ተግባር 5.2 መስስ

1. አይደለም።
2. ባለ ሶስት።
3. ባለ አራት።
4. ባለ አንድ ብር፣ ባለ አምስት ብር፣ ባለ 10 ብር፣ ባለ 50 ብር፣ ባለ 100 ብር ናቸው።

መስመሩ 5 ስ

1. ሀ) 205
ለ) 407
2. ሀ) $5 \times 100 + 3 = 500 + 3 = 503$
ለ) $3 \times 100 + 7 = 300 + 7 = 307$
ሐ) $3 \times 100 + 7 = 300 + 7 = 307$
3. ሀ) $505 = \underline{500} + 5$
ለ) $908 = 900 + \underline{8}$
4. ሀ) $\square + 5 = 405$
 $\square + 5 = 405$
 $\square = 400$
ለ) $\square + 2 = 202$
 $\square + 2 = 202$
 $\square = 200$
5. ሀ) $\square + 5 = 405$
 $\square + 5 = 405$
 $\square = 400$
ለ) $\square + 2 = 202$
 $\square + 2 = 202$
 $\square = 200$

$$ሐ) \square + 8 = 808$$

$$\square + 8 = 800 + 8$$

$$\square = 800$$

$$መ) \square + 1 = 700 + 1$$

$$\square = 700$$

$$ሠ) \square + 1 = 100 + 1$$

$$\square = 100$$

$$ረ) \square + 3 = 303$$

$$\square + 3 = 300 + 3$$

$$\square = 300$$

6. ሀ) $403 = \text{አራት መቶ ሦስት}$

ሠ) $909 = \text{ዘጠኝ መቶ ዘጠኝ}$

ለ) $807 = \text{ስምንት መቶ ሰባት}$

ረ) $995 = \text{ዘጠኝ መቶ ዘጠና አምስት}$

ሐ) $675 = \text{ስድስት መቶ አምስት}$

መ) $507 = \text{አምስት መቶ ሰባት}$

7. ሀ) 103

ሐ) 404

ለ) 999

መ) 740

5.3. እስከ 1000 ያሉ የመቶ ቁጥሮች የቁጥር የቤት ዋጋ

5.3.1 ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- እስከ 1000 ያሉ መቶ ቁጥሮች ብዜት ዋጋ አፃፍ ስልት መጻፍ።

5.3.2 በመጀመሪያ ደረጃ እስከ 1000 መቶ ቁጥሮችን የቁጥር ቤት የሚያሳይ

ሠንጠረዥ በማዘጋጀት በግልፅ ማቅረብ

- ተግባር 5.3 እንዲሰሩ ማመቻቸት
- የተማሪዎችን የቡድን ሥራ ዝርዝር እያዩ መከታተል
- የተግባር ውይይቱን መነሻ በማድረግ ሰፊ ያለ ግንዛቤ ማስጨበጥ
- የክፍል ስራ መስጠት እና እርምጃ በመስጠት ማስተካከል የዕለቱ ርዕስ ማጠቃለል።

- ባለ 2 ሙሉ ቁጥሮች መካከል ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ይለያሉ “>,”<” እና “=” ምልክቶችን በመጠቀም 2 ሙሉ ቁጥሮችን ያወዳድራሉ።

5.4.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

- ተማሪዎቹን በቡድን በቡድን በማስቀመጥ እንዲወያዩ በማድረግ እና የደረሱበትን ሀሳብ እንዲገልፁ በማድረግ

5.4.3 የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- የቃል መጠይቅ፣ የቡድን ሥራዎችን
- እንዲሁም የቤት ሥራዎችን በመስጠት እና የሰሩትን ማስተካከያ በመስጠት ለምዕራፉ ማጠቃለያ ላይ ጠቅለል ያሉ ጥያቄዎችን ፈተና መስጠት

5.4.4 መልሶች

ተግባር 5.4 መልስ

1. አዎ ነው መልሱ
2. 99
3. 101

ተግባር 5.5 መልስ

4. $4 \text{ ኪ.ግ} > 2 \text{ ኪ.ግ}$ $3 \text{ ኪ.ግ} = 3 \text{ ኪ.ግ}$
 $45 \text{ ኪ.ግ} > 35 \text{ ኪ.ግ}$

መልመጃ 5 መልስ

1. ሀ) የ120 ተከታይ 121
 ለ) የ155፣ $155 + 1 = 156$
 ሐ) የ995፣ $995 + 1 = 996$
 መ) የ999፣ $999 + 1 = 1000$
 ሠ) የ599፣ $599 + 1 = 600$
 ረ) የ609፣ $609 + 1 = 610$

2. ሀ) 673፣674
 ለ) 153፣154 እና 155
 ሐ) 265፣266፣267፣269 እና 270
 መ) 891፣892፣893፣894፣895 እና 896
3. ሀ) > ሐ) >
 ለ) > መ) =
4. ሀ) 224 ሐ) 455 ሠ) 697 ሸ) 998
 ለ) 339 መ) 574 ፈ) 788 ቀ) 906
5. ሀ) = መ) <
 ለ) < ሠ) <

ማጠቃለያ መልመጃ መልስ

1. ሀ) ሀሰት ለ) ሀሰት ሐ) ሀሰት
 መ) እውነት ሠ) ሀሰት
2. 1) ሀ 3) ሀ 5) ለ
 2) ሐ 4) መ
3. 1) 700፣701፣702
 2) 300፣400፣500፣600፣እና 700
4. 1) 406፣460፣604፣640
 2) 448፣478፣484፣487
5. 1) 699፣697፣695፣673
 2) 777፣769፣701፣696
 3) 887፣884፣869፣860

ምዕራፍ ስድስት

ነጥቦች፣ ቀጥታ መስመሮች እና ቅርጾች (ምስሎች)

መግቢያ

በ1ኛ ደረጃ ትምህርት ውስጥ የሂሳብ ትምህርት ዓብይ ትኩረት ተማሪዎች የነጥብ፣ ቀጥታ መስመር እና ቅርጻቸውን በመለየት ግንዛቤ እንዲኖራቸው ማስቻል ሲሆን በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ነጥቦችንና መስመሮችን በመጠቀም የተለያዩ ቅርጾችን በመስራት ማስቻልና ግንዛቤ ማስጨበጥ በሰፊው የመዳሰስ ሲሆን በውስጡም ሦስት ንዑስ ምዕራፎችን ያካተተ ሲሆን በዋናነት የምዕራፉ ትኩረት ነጠቦች መስመሮችና ቅርጻቸው ያላቸው ዝምድና በመለየት በሰፊው ግንዛቤ ማስጨበጥ ይሆናል።

የምዕራፍ የመማር ውጤቶች

- ማስመሪያውን በመጠቀም ቀጥታ መስመርን መሣል።
- ካሬ፣ ጎን-አራት፣ ቀጠ ያለ ሶስት እና ክብን መሣል።
- በአካባቢያቸው የሚገኙ ቅርጻቸውን መለየት።

ምዕራፉን ለማስተማር በዋናነት የሚያስፈልጉ የትምህርት መሣሪያዎች

- ማስመሪያ
- የስዕል (የግራፍ ወረቀት)
- ሬክታንግል፣ ካሬ እና ጎን ሦስት ሞዴሎች
- በጣም ቀጫጭን የኤልክትሪክ ሽቦ
- ክር/ሲባጎ
- የክብ ማክበቢያ
- የተለያዩ ክለር ያላቸው ችክ

6.1. ማስመሪያን በመጠቀም ቀጥታ መስመሮችን መሣል

6.1.1 ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- ማስመሪያን በመጠቀም እየለኩ ቀጥታ መስመርን መሣል።
- ቀጥታ መስመሮችን መለየም መለየት።
- የሚቆራረጡ መስመሮችን መለየም።
- ይስላሉ የጋራ ነጥብንም።
- ነጥቦችን ከቀጥታ መስመር በላይ በታችና በላይ በመስመሩ ላይ ማመልከት።
- ማስመሪያን በመጠቀም ቀጥታ መስመርን በነጥብ ላይ አሳልፈው መሳል።

6.1.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተገባራት

እንደሚታወቀው በሌሎች ምዕራፎች የምንከተለው የተማሪ ተኮር የማስተማር ስነ ዘዴን በመጠቀም አብዛኛዎቹ መስተጋብሮች በተማሪዎች እንዲከናወኑ በማድረግ ሲሆን መምህራን ከፍተኛ የማመቻቸት ስራና የማስተካከል የሚረገጡ የተማሪዎችን የባህሪ ለውጥ በየጊዜው መለየት ይጠይቃል።

መምህሩ በአስፈላጊ ሁኔታ ሰርቶ ማሳያ፣ ግለጽ እና በውይይት መልክ የተማሪዎችን ስራ በማጉላት ትምህርቱን ግልጽ ማድረግ ይጠበቅበታል።

6.1.3 የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተገባራት

የምዘና አካሄድ በተመለከተ በእያንዳንዱ ንዑስ ርዕስ መግቢያ ላይ የተቀመጡት የተግባር ጥያቄዎች በተጠናከረ መልኩ በማቀናጀትና መመዘን ወደ ፅንሰ ሀሳቡ ለማምጣት መሞከር የልጆችን የመማር ደረጃ መለየት አስፈላጊ ነው እንዲሁም የቡድን ስራን፣ የግል ሥራን፣ የክፍል ሥራዎችን እና የቤት ስራዎችን እንደየአስፈላጊነታቸው እንዲሰሩ በማድረግ ለውጣቸውን መመዘገብ ይሆናል።

6.1.4 መስሶች

ተግባር 6.1 መስሶ

1. እንዲያመለክቱ ያግኟቸው።
2. ሠ. ለ.
3. ሠ. _____ . ለ ውስን ቀጥታ መስመር ሠለ ይገኛሉ።

ተግባር 6.2 መስሶች

1. ሀ) መ ለ) መ ሐ) $\overline{ሀላ}$ እና $\overline{ሠረ}$ መ) መ
 ሠ) ሀ እና ለ ወይም ሠ እና ረ ረ) መ ሸ) መ
2. ሀ) 6 ቀጥታ መስመሮች ያልፋሉ።
 ለ) ብዙ ቀጥታ መስመሮች ማለፍ ይችላሉ።
 ሐ) $\overline{ጠየ}$ ፣ $\overline{ፈሠ}$ ፣ $\overline{ፈኘ}$ ፣ $\overline{አክ}$ ፣ $\overline{ቀወ}$ ፣ $\overline{ሀላ}$
3. አንድ
4. ሀ) በላይኛው ክፍል ይገኛል።
 ለ) በታችኛው ክፍል ይገኛል።
 ሐ) $\overline{መካ}$

መስመሩ 6ሀ

1. $\overline{ጨ}$ ፣ $\overline{ጀ}$ ፣ $\overline{ፈ}$ ፣ $\overline{አ}$ ፣ $\overline{ሠ}$ ፣ ቀ
2. $\overline{ሀላ}$ እና $\overline{መካ}$
3. መ፣ ነ፣ ሀ፣ ለ
4. $\overline{ጠ}$ ና $\overline{የ}$ ፣ $\overline{ተ}$ እና $\overline{ረ}$ ፣ $\overline{መ}$ እና $\overline{ከ}$ ፣ $\overline{ደ}$ እና $\overline{ሰ}$
5. $\overline{ሀመ}$ ወይም $\overline{መሀ}$
6. $\overline{አመ}$ ወይም $\overline{መአ}$
7. $\overline{ለመ}$ ወይም $\overline{መለ}$
8. $\overleftarrow{\text{መ . ወ .}}$ $\overline{መሀ}$ ወይም $\overline{ሀመ}$

9. $\overline{መጠ}$ ወይም $\overline{ጠመ}$

መልመኝ 6ስ መልስ

1. ሀ) ቀጥታ መስመር በተ ወይም በ $\overleftrightarrow{ተ}$

ለ) “መ”

ሐ) ውስን ቀጥታ መስመር ደጩ ወይም $\overline{ጸጩ}$

2. ሀ) $\overline{ለመ}$ ና $\overline{ለመ}$

ለ) $\overline{አፈ}$ ና $\overline{ፈአ}$

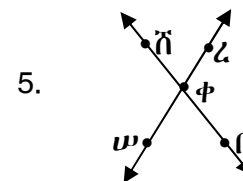
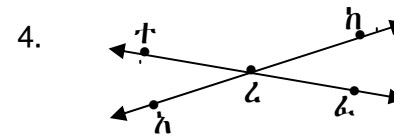
ሐ) $\overline{ሰፂ}$

መ) $\overline{ተቸ}$

ሠ) $\overline{የዘ}$ ና $\overline{የዘ}$

3. ሀ) $\overline{ጩ}$ ————— $\overline{ጸ}$ ሐ) $\overline{ሀ}$ ————— $\overline{ሰ}$

ለ) $\overleftrightarrow{ጸ}$ ————— $\overleftrightarrow{ቸ}$ መ) $\overleftrightarrow{ቀ}$ ————— $\overleftrightarrow{በ}$

6. ሀ) $\overline{ጠየ}$ መ) $\overline{ገቸ}$

ለ) $\overline{ገቸ}$ ሠ) $\overline{ገቸ}$

ሐ) $\overline{ጩጸ}$

6.2. ካሬ፣ ጎነ ሶስት እና ክብ ምስል

6.2.1 ንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስተኛ

- ማስመሪያን በመጠቀም ሬክታንግልን መሳል እና መሰየም።
- ማስመሪያን በመጠቀም እየለኩ ካሬን መሳል እና መሰየም።
- ማስመሪያን በመጠቀም ጎነ ሶስትን መሳል እና መሰየም።
- ክብ እቃዎችን በመጠቀም ክብን መሳል።

6.2.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

ተማሪዎች በራሳቸው እንዲወያዩበት እድል ከመስጠት የሬክታንግልን የጎነ ሶስትን ካሬን እና ክብ እንዲሰፍሩና እንዲለዩ በማድረግ ዕብረቃ እንዲያደርጉ በማመቻቸት በጽንሰ ሐሳቡ ማብራሪያ በመስጠት ሰርቶ ማሳየት፣ ገለጻ፣ ማብራሪያ በውይይት መልክ ከፍተኛ የተማሪ መስተጋብር ይጠበቃል።

6.2.3 የምዘና ስልተኛና ዝርዝር ተግባራት

ከንዑስ ርዕሱ መግቢያ ላይ የቀረቡት ተግባርን ሲያከናውኑ መከታተልና መመዘገብ ተማሪዎችን የመማር ብቃት መለየትና መደገፍ የቡድን ሥራ እንዲሰሩ ማድረግ ከትምህርት በኋላ እያንዳንዱ ተማሪ በካርቶን ወይም በምስል ቁሶች ተጠቅሞ ካሬ፣ ሬክታንግል እና ጎነ ሶስት ሞዴሎችን ሰርቶ እንዲመጣ በማድረግ መመዘን እና መመዘገብ።

6.2.4 መልሶች

ተግባር 6.3 መልስ

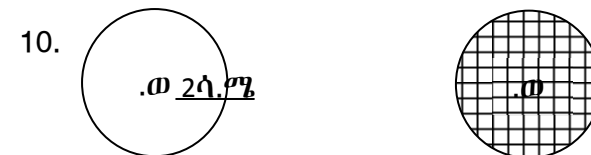
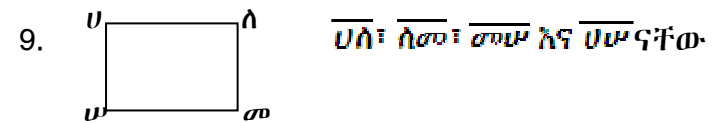
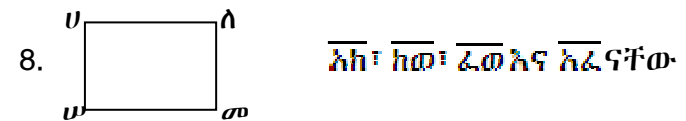
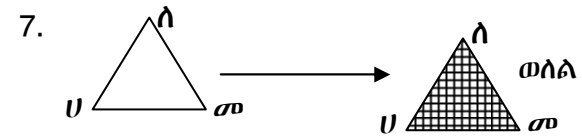
1. ጎነ ሶስት	4. ካሬ
2. ክብ	5. ለተማሪዎች የተተወ
3. ሬክታንግል	6. ክብ፣ ጎነ ሶስት እና ሬክታንግል ይታያሉ።

ተግባር 6.4 መልስ

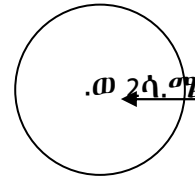
ክብ

መልመጃ 6ሐ.

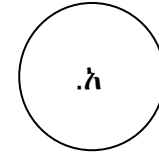
1. አንድ ብቻ
2. መነ ወይም ውስን ቀጥታ መስመር መነ
3. ጎን ሰስት ምስል
4. ጎን አራት (ሬክታንግል)
5. ጎን አራት “የፈነአ”
6. ለ”

11.

12.

6.3. በአካባቢያችን የሚገኙ ምስሎች(ቅርጾች)

(2 ክ/ገዜ)

6.3.1 ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- ክብ አቃዎችን በመጠቀም ክብን።
- ሬክታንግሎችን ካሬዎችን ጎነ ሶስቶችና ክቦችን ከአካባቢያቸው ጋር።

6.3.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

- ይህን ንዑስ ርዕስ ለማስተማር በተለያዩ ቁሶች በተሰሩ የመረጃ መሳሪያ በመጠቀም ግንዛቤ ማስያዝ ይጠበቃል። በራሳቸው አዘጋጅተው እንዲመጡ በማድረግ ተማሪ ተኮር ይደረግ።

የምዘና ስርዓቱ ከንዑስ 6.2 ላይ በተዘረዘረው መልኩ ተመሳሳይ ነው።

6.3.3 የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

ተማሪዎች ሠርቶ የሚያመጧቸውን በመመዘገብ ገለፃ እንዲያደርጉ በማድረግ እና የቡድን ስራ እንዲሰሩ በማድረግ የቤት ሥራ እንዲሰሩ በመጋበዝ ውጤት በመስጠት ያበረታቷቸው።

ተግባር 6.5 መልስ

- ሀ) ካሬ
- ለ) ጎነ ሶስት
- ሐ) ጎነ አራት
- መ) ክብ
- ሠ) ጎነ ሶስት

የምዕራፉ ማጠቃለያ መጠኖች

- 1) ሀ) ሐሰት
  - ለ) ሀሰት
  - ሐ) ይችላል
  - መ) እውነት
  - ሠ) ሀሰት
- 2) 1) ሠ
  - 2) መ
  - 3) ሰ
  - 4) ሐ
- 3) ሀ) አራት
- ለ) ሶስት
  - ሐ) የክብ እና የሶስት ጎን
  - መ) የጎነ አራት እና ክብ
  - ሠ) ካሬ
  - ሬ) የተለያዩ ጎነ አራት ቅርፅ ያላቸው እቃዎች ሊኖሩ ይችላሉ።

ምዕራፍ ሰባት

ገንዘብ

መግቢያ

በ1ኛ ደረጃ ትምህርት ውስጥ የሂሳብ ትምህርት ዓብይ ትኩረት ተማሪዎች የገንዘብ ጽንሰ ሀሳብን ግንዛቤ እንዲኖራቸው ማስቻል ሲሆን በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ተማሪዎች በስፋት የሀገራቸውን የመገበያዪ ገንዘብ ዓይነትን በመረዳት ማስላትን እንዲችሉ በሰፊው የመዳሰስ ይሆናል።

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ተማሪዎች የሀገራቸውን ገንዘብ እስከ 100 የሚደርሱ የብር ኖቶችን በማሳወቅና በማሳየት እንዲያሰሉ የመዳሰስ ሲሆን በውስጡም ሁለት ንዑስ ምዕራፎች የተከተቱ ሲሆን በዋናነት የምዕራፉ ትኩረት እስከ 100 ብሎ የሀገሪቱ የብርኖቶች በመጠቀም የዐብይት ፅንሰ ሀሳብን በሰፊው ግንዛቤ ማስያዝ ይሆናል

የምዕራፉ የመማር ወጤቶች

- የኢትዮጵያን ገንዘብ በመጠቀም ገንዘብን መደመር መቀነስ።

ምዕራፉን ለማስተማር በዋናነት የሚያስፈልጉ የትምህርት መሣሪያዎች

- የኢትዮጵያ የብር ኖቶች - ሞዴሎች
- ሳንቲሞች ዲናሮች
- የተለያዩ ክለር
- የማስተማሪያ ስነ ዘዴ።

የቡድን ውይይት፣ ሠርቶ በማሳየት ገለጻ በማድረግ ተማሪ ተኮር የመማር ማስተማር ስነ ዘዴ መሆን አለበት።

7.1 ገንዘብን መደመርና መቀነስ

7.1.1 ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- የኢትዮጵያን ገንዘብ መደመር።
- የኢትዮጵያ ገንዘብ መቀነስ።

7.1.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ዘዴና ተግባራት

መምህር ይኸንን ንዑስ ርዕስ በሚያስተምሯቸው ጊዜ የአንድ ብር ኖት፣ የአምስት ብር ኖት፣ የአስር ብር ኖት፣ የአምሳ ብር ኖት፣ የመቶ ብር ኖት እንዴት እንደሚደመሩና እንደሚቀነሱ የተለያዩ የተግባር ጥያቄዎችን በማዘጋጀት ይስጧቸው።

7.1.3 የምዘና ስልተኛና ዝርዝር ተግባራት

ተማሪዎች የተግባር 7.1ን ጥያቄዎችን በአግባቡ መሥራታቸውን ያረጋግጡ። በተጨማሪም የተለያዩ ጥያቄዎችን በማዘጋጀት የቤት ሥራ፣ የክፍል ሥራና የቡድን ሥራ ይስጧቸው።

7.1.4 መልሶች

ተግባር 7.1 መልስ

1. እንደየአካባቢው ዋጋ ይለያያል።
2. እንደየአካባቢው ዋጋ ይለያያል።
3. ጥያቄ 3፣ 4 ና 5ን መምህር እንደአካባቢው ተጨባጭ ሁኔታ ያወያዩበታል።

7.2. ገብደት

(2 ክፍለ ጊዜ)

7.2.1 ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

የኢትዮጵያን ገንዘብ ለግብይት ይጠቀማሉ።

7.2.2 ንዑስ ርዕሱን ሰማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

ከአካባቢያቸው የገበያ ስርዓት ጋር በማገናኘት ተግባር ተኮር የሆኑ መልመጃዎች በማሰራት በገለጻ፣ በማሳያና በውይይት ትምህርቱን ቢሰጥ የተሻለ የተማሪ መስተጋብር ያመጣል ትምህርቱም ግልጽ ይሆናል።

7.2.3 የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

ተግባር 7.2 ላይ ያት ጥያቄዎች በውይይት እንዲያዳብሯቸውን ግንዛቤ ከፈጠሩ በኋላ አስፈላጊውን ማብራሪያ ሰጥተው የክፍል ስራ እንዲሰሩ በማድረግ ይመዘኗቸው።

7.2.4 መስሶች

መስመሩ 7U መስስ

1. ሀ) 35 ብር	መ) 100 ብር
ለ) 17 ብር	ሠ) 1000 ብር
ሐ) 56 ብር	ረ) 300 ብር
2. ሀ) 100 ብር	ሐ) 45 ሳ.ሜ
ለ) 50 ሳ.ሜ	መ) 80 ሳ.ሜ
3. 1. ሀ) 15 ብር	ሐ) 50 ብር
ለ) 10 ብር	መ) 50 ብር
3. ሀ) 10 ብር	ሐ) 15 ብር
ለ) 80 ሳንቲም	መ) 50 ሳንቲም
4. ሀ) $10 \times 3 = 30$ ብር	
	$100 \times 30 = 3000$ ሳንቲም
ለ) $15 \cdot 10 + 30 \cdot 10 + 4 \cdot 10 = 49$ ብር	
ሐ) $250 \cdot 10 + 40 \cdot 10 = 290$ ብር	

የምዕራፍ ማጠቃለያ መልሶች

- ሀ) 1. ሀሰት   4. እውነት
2. ሀሰት   5. ሐሰት
3. እውነት
- ለ) 1. ሀ   3. መ
2. ሐ
- 4) 95 ብር 9ባለ 10 የብር ኖት እና 1 ባለ 5 ብር ኖት ይኖሩታል።
ወይም 19 ባለ 5 ብር ኖቶች ይመነዘራል።- እንደዚሁም 95 ብር ባ
95 ብር የባለአንድ ብር ኖቶች ይመነዘራሉ።
- 5) ሀ. 30   ሐ. 200   ሠ. ከ8   ሸ. ከ10
ለ. 50   መ. 10   ረ. ከ3

ምዕራፍ ስምንት

ጊዜ

መግቢያ

በ1ኛ ደረጃ ትምህርት ውስጥ የሂሳብ ትምህርት ዓብይ ትኩረት ተማሪዎች ጊዜን በቀናትና በሳምንታትን ያሉትን ግንዛቤ መፍጠር ማስቻል ሲሆን በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የጊዜ መለኪያዎችን ጠለቅ ብሎ በሰዓት በደቂቃ ደረጃ ተማሪዎች ግንዛቤ እንዲፈጥሩ በማድረግ በተለያዩ የሰዓት ዓይነቶች መቁጠርና ማንበብ እንዲችሉ ማስቻል ይሆናል። በውስጡም ሁለት ንዑስ ምዕራፎች የተካተቱ ሲሆን በዋናነት የምዕራፉ ትኩረት ጊዜን በሰዓት በደቂቃ በመረዳት ማስላት ማስቻል ይሆናል።

የምዕራፍ የመማር ወጤቶች

(4 ክፍለ ጊዜ)

- ጊዜን በሙሉ ሰዓት፣ በግማሽ አራት እና በሩብ ሰዓት በአናሎግና በዲጂታል/ባለ ዘንግና በዲጂታል ሰዓት መቁጠር።
- የሰዓትንና የደቂቃን ግንኙነት መግለፅ።

ምዕራፉን ለማስተማር በዋናነት የሚያስፈልጉ የትምህርት መሣሪያዎች

- የእጅ ሰዓት ሞዴል
- የጠረጴዛ ሰዓት ሞዴል
- የግድግዳ ሰዓት ሞዴል
- ካርቶን
- የስዕል ወረቀት
- የተለያዩ ቅርፅ ያላቸው ሰዓቶች
- ሽቦ
- ኮምፓስ

8.1 ሰዓትን በግማሽና በሩብ አቅጣጠር መቁጠር

8.1.1 ከንፁህ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- ሰዓትን በሙሉ ሰዓት በግማሽ ሰዓትና በሩብ ሰዓት ማንበብ።
- ሰዓትን በሙሉ ሰዓት፣ በሩብ ሰዓት ማንበብ።

8.1.2 ይህንን ምዕራፍ የተሳካ ገንዘብ በመፍጠር ስለ ጊዜ በአንደኛ ክፍል ትምህርታቸው የተማሩትን በቃል በመጠየቅ እንዲያስታውሱ ማድረግ

ካስታወሱ በኋላ በተግባር 8.1 ላይ የተቀመጡ ጥያቄዎችን በቡድን እንዲወያዩባቸው በማድረግ የቡድን ተወካዮችን በማስነሳት ሀሳባቸውን እንዲያንፀባርቁ ማድረግና ተማሪዎቹን በማበረታታት ወደ ዋናው የዕለቱ ትምህርት በመግባት ማብራራት።

- በትክክል ለመረዳታቸው በቃል ጥቃቂ መጠየቅ የክፍል ስራ በመስጠት እርማት ማድረግ
- የቤት ስራ መስጠት
- የቤት ስራቸውን በመከታተልና እርማት መስጠት
- በተለያዩ ቁሳቁስ በመጠቀም የሰዓት ሞዴሎችን ማሳየት ስርተው እንዲመጡ ማድረግ ይጠበቃል

8.1.3 የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

ተማሪዎች የሰሩትን ሥራ በማረም እና ግብረ መልስ በመስጠት የቤት ስራ ስርተው በተግባር ክካሮቹን እ ከተለያዩ ቁሶች የሰዓት ሞዴሎችን እንዲሰሩ ማድረግና መመዝገብ እውቀትን መስጠት ማበረታታት።

8.1.4 መልሶች

ተግባር 8.1 መልስ

1. ሰዓት ቆጣሪ በማየት
2. - በሰዓት
  - እንደአካባቢው ሁኔታ ይለያያል።
  - ለተማሪዎች የተተወ
  - ተማሪዎች የተተወ

መልመጃ 8U መልስ

1.

2.

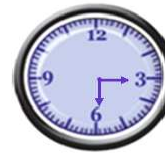
3.

4.

ሰ. 1.

8.2 ሰዓት እና ደቂቃ

8.2.1 ክንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- በሰዓትና በደቂቃ መሃከል ያለ ግንኙነትን ማብራራት።

8.2.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

ተማሪዎችን በራሳቸው ሞክረው ሀሳቡን እንዲጨብጡት በማድረግ ቅድሚያ መስጠትና ያነሷቸውን ሀሳቦች በማዳመጥ ማስተካከያ በመስጠት ማበረታታት እና ማነሳሳት።

የተለያዩ ምሳሌዎችን ሰርቶ በማሳት ግልጽ ማድረግን ይጠይቃል

- ዋናው ተማሪ ተኮር በማድረግ በግልጽ፣ በውይይት፣ በማሳያ መልክ ማቅረብ

8.2.3 ይህን ንዑስ ርዕስ የምዘና ስልት

- የክፍል ስራ በመስጠት እርማት በመስጠት

- የነገርጅክት ስራ እንዲሰሩ ማድረግ ለምሳሌ በካርቶን በመጠቀም ሰዓት የሚያመለክቱ ሞዴል እንዲሰሩ ማድረግ
- የሰዓትና የደቂቃ አመልካቾችን እንዲያመለክቱ ማድረግ።

ተግባር 8.2 መልስ

1. ግማሽ ሰዓት
2. አንድ ሰዓት ክሩብ

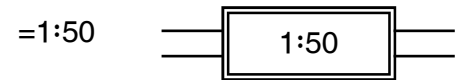
8.2.4 መልሶች

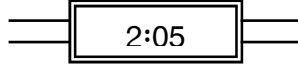
መልመጃ 8ሰ

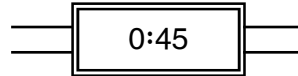
1. ሀ) $120 + 50 = 2:50$ ሁለት ሰዓት ከሃምሳ ደቂቃ
- ለ) $120 + 60 = 3:00$ ሶስት ሰዓት
- ሐ) $60 + 30 = 1:30$ አንድ ሰዓት ተኩል
- መ) $120 + 30 = 2:30$ ሁለት ሰዓት ተኩል

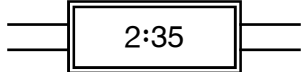
የምዕራፍ ማጠቃለያ መልስ

1. 50 ደቂቃ + 50 ደቂቃ
 $= 100$ ደቂቃ
 $= 60$ ደቂቃ + 40 ደቂቃ
 $= 1$ ሰዓት ከ40 ደቂቃ
- ሲክቡብ ለሁለት ሰዓት 20 ጉዳይ በማለት ነው።
2. $60 \times 2 + 45$ ደቂቃ
 $= 120$ ደቂቃ + 45 ደቂቃ
 $= 165$ ደቂቃ
3. ረጅም ሠዓት ቆጣሪ ሲሆን አጭር ደቂቃ ይቆጥራል።
4. ሀ) 110 ደቂቃ = 60 ደቂቃ + 50 ደቂቃ
 $= 1$ ሰዓት ከ50 ደቂቃ

ለ) 125 ደቂቃ = 60 ደቂቃ + 60 ደቂቃ + 5 ደቂቃ
 = 1 ሰዓት + 1 ሰዓት + 5 ደቂቃ
 = 2 ሰዓት ከ5 ደቂቃ
 = 2:50

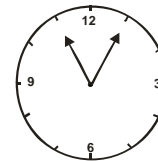
መ) 45 ደቂቃ = 0 ሰዓት + 45 ደቂቃ
 = 0:45

ሠ) ሠዓት ከ35 ደቂቃ = 2 ሰዓት ከ35
 = 2:35

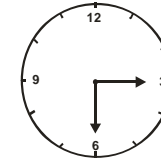
5. ሀ) 1 ሰዓት ከ55
 ለ) 6 ከ15 ደቂቃ

- መ) 12 ሰዓት ከ10 ደቂቃ
 ሠ) $\frac{1}{2}$ ሠዓት

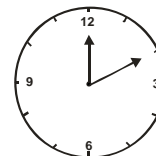
ሀ) 1 ሰዓት ከ55

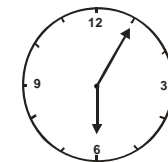
ለ) 6 ከ15 ደቂቃ

መ) 12 ሰዓት ከ10

ሠ) $\frac{1}{2}$ ሰዓት

ምዕራፍ ዘጠኝ

መረጃ አያያዝና ድርድር

መግቢያ

በ1ኛ ደረጃ ትምህርት ውስጥ የሂሳብ ትምህርት ዓብይ ትኩረት ተማሪዎች የመረጃ አያያዝ እና ቀላል ድርድሮችን ፅንሰ ሀሳብ እንዲኖራቸው ማስቻል ነው። በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የመረጃ አያያዝ እና ቀላል ድርድሮች ፓተርንን በተሻለ ደረጃ ግንዛቤ መፍጠር ይሆናል። በውስጡም ሁለት ንዑስ ምዕራፎች የተካተቱ ሲሆን በዋናነት የምዕራፉን ትኩረት የመረጃ አያያዝና ቀላል ፓተርኖችን በመደርደር የመረጃ አያያዝ እውቀታቸውን ማስፋት ይሆናል።

የምዕራፉ የመማር ወጤቶች

- ቀላል መረጃዎችን መሰብሰብ።
- መረጃዎችን በሰንጠረዥ ማስቀመጥ።
- የቅርጻ ቅርጾችንና የቁጥሮችን ፓተርን መስራት ማስቻል።

ከምዕራፉ የሚጠበቁ የመማር ማስተማር ወጤቶች

- የተለያዩ እቃዎች
- ሠንጠረዥ
- የተለያዩ የአዝርዕት ዘሮች
- የተለያዩ የፍራፍሬ ሞዴሎች ስዕሎች
- የተለያዩ ከአካባቢ የሚገኙ ቁሳቁሶችን በማሰባሰብ ምድብ እንዲያደርጉ ማመቻቸት።

9.1. ቀላል መረጃዎችን መሰብሰብ

(2ክ/ጊዜ)

9.1.1 ክንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- ቀላል መረጃዎችን መሰብሰብ
- መረጃዎችን በሰንጠረዥ ማስቀመጥ

9.1.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

- ተማሪዎች መረጃዎችን እንዲያሰባስቡ በማድረግ
- ገለጻ በማድረግ
- ውይይት
- ስርቶ ማሳያ

9.1.3 የምዘና ስልጠናና ዝርዝር ተግባራት

- ከአካባቢ የሚገኙ ቁሳቁሶችን እንዲመድቡ በማድረግ
- የቡድን ስራ መስጠት
- የግል ስራ ቤታቸው ከሄዱ በኋላ የቁሳቁሶችን ምድብ ጽፈው እንዲመጡ ማድረግ

9.1.4 መልሶች

የተገባር 9.1 መልሶች

አዝርዕት	የጓሮ አትክልት	የቤት ውስጥ ዕቃዎች
ስንዴ	- ጎመን	እንስራ
ገብስ	- ሰላጣ	ድስት
ጤፍ	- ቆስጣ	ማሰር
ባቁላ	- ቲማቲም	ብረት ድስት
	- ድንች ወዘተ	ስኒ

መስመሩ 9U

1. ለተማሪዎች የተተወ

2.

አራት ማዕዘን	ሦስት ማዕዘን	ክብ

3.

የቤት እንስሳት	የዱር እንስሳት	አራዊት በክንፍ በራሪ
- ውሻ	- ዝንጀሮ	- ንስር
- ላም	- ዝሆን	አሞራ
- በግ	- ጦጣ	- ዶሮ
- በቅሎ	- ነብር	
- በሬ	- አነር	
- ፈረስ	- ጎሽ	
- ድመት	- ሚዳቋ	
- ዶሮ	- ዋልያ	
- አህያ	- ቀይ ቀበሮ	

9.2. የቀላል መረጃ ሰንጠረዥ

(2 ክፍለ ጊዜ)

9.2.1 ክንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- የቅርጻቅርፆችንና የቁጥሮችን ፓተርን ማሟላት።

9.2.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

ተማሪዎች በአካባቢያቸው የሚገኙትን ቁሳቁሶች በማሰባሰብ ተማሪ ተኮር ለማድረግ ይቻላል።

- ተማሪዎችን በቡድን በመከፋፈል የተለያዩ ቅርጽ ያላቸውን እቅዶች እንዲያሰባስቡ ያድርጉ።
- የተሰበሰቡትን ቁሳቁሶች እንደየ ባህሪያቸው እንዲመድቡ እድል ይስጧቸው።
- በምን አይነት ባህሪያቸው እንደመደቧቸው በቡድን ተወካዮቸው አማካኝነት እንዲገልጹ እድል ይስጧቸው።
- በመጨረሻም የማጠቃለያ ማብራሪያ ሰተው ያጠቃሉ።

9.2.3 የምዘና ስልቶችና ዝርዝ ተግባራት

የተማሪ ተግባሮችን በመከታተል እርማት በመስጠት እና የቡድን ስራ በማሰራት እና በመመዘን።

9.2.4 መስሶች

ተግባር 9.2 መስስ

የአናባ	የህክምና	የግብርና
መደሻ	- መርፌ	- አካፋ
መጋዘ	- መድሃኒት	- ዶማ
ፒንሳ	- ጋወን	- ማረሻ
ሚስማር	- ጓንት	- ሞፈር
የውሃ ልክ	- መቀስ	- ቀንበር

2 ለጽህፈት	ማስተካከያ	ለማጥኛ
- ስኪርቢቶ	-መቅረጫ	-ደብተር
- እርሳስ	-ላፒስ	-መጽሐፍት
- ከለር	-ቦርሳ	-ሱክ
		- ካርቦን

መስመጃ 9 ሀ መስስ

1. **ፈላሽ** ወተት፣ ውኃና ዘይት
ጠጣር ባትሪ ድንጋይ፣ ግድግዳ፣ ወንበር ፣ ድንጋይ እና መደሻ

ጥራ ጥሬ	የእንስሳት ተዋፅኦ	የፅሕፈት መሳሪያዎች	የጓሮ አትክልት
ምስር ባቁላ በቆሎ ስንዴ	እንቁላል ወተት ስጋ	መፅሐፍ ወንበር ደብተር እስኪርቢቶ ጠመኔ	በርበሬ ድንች ሽንኩርት ጎመን ቲማቲም ብርቱካን

9.3. የቁጥሮችና የቅርጻ ቅርጾች ቀላል ድርድር

(2 ክፍለ ጊዜ)

9.3.1 ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የብቃት መስኮች

- በራሳቸው የቅርጻቸውና የቁጥሮችን ድርድሮች መመስረት።

9.3.2 ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር በመነሻነት ወይም በአማራጭነት የቀረቡ የመማር ማስተማር ዘዴና ተግባራት

የተለያዩ ድርጅቶችን በማሳየት ሌሎች ድርጅቶች በራሳቸው ከንዲ ስሩ በማድረግ ተማሪ ተኮር የማስተማሪያ ከነ ዘዴን አጠናክሮ መቀጠል ይሆናል።

9.3.3 የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

ተማሪዎች ከመጽሐፉ ውጭ መልመጃዎችን አዘጋጅተው የክፍል ሥራ፣ የቤት ስራ እንዲሰሩ ያድርጉ።

9.3.4 መልሶች

ተግባር 9.3 መልስ

1. አዎን። ለምሳሌ 2፣4፣6፣8፣10፣12፣14፣ ወዘተ
2.

መልመጃ 9 ሐ.

1. ሀ)

ለ) 8፣ 10፣ 12፣ 14፣ 16፣ 18

ሐ) 12፣ 15፣ 24

መ) ቀይ ባትሪ፣ ሳጥን፣ ጥቁር ባትሪ

ሠ) ክብ፣ ባለ ስድስት ጎን፣ የልብ ቅርጽ

ረ) ሶስት ጎን፣ ክብ፣ ሬክታንግል

የምዕራፍ ማጠቃላይ መልስ

ሀ. 1. ሀሰት

2. ሀሰት

3. እውነት

4. እውነት

5. እውነት

ለ. 1) 12, 16, 20, 24, 28, 32, 36, 40, 44

2) ባትሪ፣ ቤት፣ ባትሪ፣ ቤት

3) እንስራ፣ ብርቱካን፣ ሲኒ፣ እንስራ

ሐ. 1) ፍራፍሬ	የቤት አንስሳት	የታሸጉ የሱቅ ሸቀጣሽቀጥ
- ብርቱካን	- በቅሎ	- ፓስታ
- መንደሪን	- ፍየል	- መኮረኒ
- ሙዝ	- ዶሮ	- ሩዝ
- ፓፓያ	- በግ	- ሰኳር
- ትርንጎ		- ጨው
- አቡካዶ		

ዋቢ መጽሐፍት

- ✓ Aggarwal, J.C (1998), Principles, Methods and Techniques of Teaching. Vikas publishing House Pvt. Limited; New Delhi.
- ✓ Goodenow, Ellen. A. (2000), 501 Skill Builders Grade 3-5, Newbridge educational publishing. New York.
- ✓ Martin, J.L. (1995), Mathematics for Teacher Training, Tutor's.
- ✓ **Note:** MACMILLAN Education Ltd. Nairobi.
- ✓ Valerien and Brunswic, Etienne. (2004): Multigrade School: improving Access in Rural Africa. Unesco: International institution for educational planning Paris.